

SOCI. ALRÅ D GIV EREN

DANSK SOCIALRÅDGIVERFORENING

10/20

EKSPERT
Forråelse kan ramme alle

GUIDE
Sådan vælger du efteruddannelse

TEMA Tæt på Barnet

SCREENING SKAL SIKRE HJÆLP TIL UDSATTE BØRN INDENFOR 10 DAGE

08

"Hvis mit helbred er med mig, så vil jeg blive ved ti år mere"

Tidlig pension bør også gælde psykisk nedslidte, mener Lone Persson. Hun har været sygemeldt med stress - men er tilbage på job. Hun oplever arbejdsglæde, når det lykkes at rykke en kriseram familie.

Foto: Palle Peter Skov

SCREENING SKAL SIKRE HURTIGERE HJÆLP TIL UDSATTE BØRN

Dansk Socialrådgiverforening foreslår et enklere, smidigere og mere fleksibelt system, som skal sikre barnet hjælp inden for 10 arbejdsdage.

16

27

” Flydende afmagt er rædsel. Det er at være så bange, så afmægtig, så lille - og samtidig mødes med kravet om at passe ind i et rundt hul, selv om man føler sig helt firkantet.

Karina Rohr Sørensen, leder af Den sociale Døgnvagt i København

32 **Forråelse kan ramme alle**

Forråelse kommer af afmagt skabt af blandt andet moralsk stress, og derfor er socialrådgivere også i risiko for at blive ramt af forråelse. Interview med psykolog og forfatter Dorthe Birkmose.

Foto: Michael Drost-Hansen

40

”Jeg føler mig lidt ondsksfuld, når jeg for 10. gang spørger, om de vil rejse hjem”

Rikke Troelsen, socialrådgiver og fællestillidsrepræsentant, Fremskudt beskæftigelsesindsats, Jobcenter København, nyvalgt medlem af DS' hovedbestyrelse.

Illustration: Otto Dickmeiss

10

Guiden

Hvad vil du opnå?
Blive dygtigere i
dit nuværende job
eller kvalificere dig
til et nyt job eller
område?

Foto: Lisbeth Holten

- 04 NYT FRA DS**
- 06 SOCIALT NYT**
- 08 MEDLEM NR. 21.759**
- 10 GUIDEN**
Sådan vælger du efteruddannelse
- 14 FORSKEREN**
Tidligere anbragte unge oplever hjemløshed.
- 16 TEMA: TÆT PÅ BARNET**
Screening skal sikre hurtigere hjælp til udsatte børn.
- 21 TRE SKARPE TIL NÆSTFORMANDEN**
Ditte Brøndum svarer på spørgsmål om DS' udspil 'Tæt på Barnet'.
- 22 BØRNEENS INDGANG**
Kommuner skal have pligt til at oprette døgnåben indgang for børn.
- 23 ØKONOMI BLOKERER RIGTIG INDSATS**
Tre ud af fire socialrådgivere oplever, at hensynet til økonomi skygger for barnets tarv.
- 24 VOXPOP**
Kan du sætte hurtigt ind med støtte til børn?
- 26 LEDER**
'Tæt på Barnet' er vejen frem.
- 26 MIN MENING**
- 27 REGIONSLEDER**
Tak for kampen.
- 27 PRAKSISKLUMME**
Flydende afmagt.
- 28 JURA**
Kommunerne kan blive pålagt erstatningsansvar, hvis de ikke lever op til grundlæggende forvaltningsret.
- 29 DEBAT**
- 29 MIT ARGUMENT**
- 30 ANALYSE**
Sundhed i Danmark er præget af sociale forskelle og social arv.
- 32 FORRÅELSE KAN RAMME ALLE**
Socialrådgivere er også i risikogruppen.
- 36 TÆT PÅ FORRÅELSE**
To socialrådgiver fortæller om deres oplevelser med forråelse.
- 39 KULTUR**
- 40 REFLEKSION**
- 41 KONTAKT**
- 41 KALENDER**

Dansk Socialrådgiverforening

Udgives af Dansk Socialrådgiverforening, Toldbodgade 19 B, 1253 København K, telefon 7010 1099, ds@socialraadgiverne.dk, www.socialraadgiverne.dk **Ansvarshavende redaktør** Mads Bilstrup, mb@socialraadgiverne.dk **Redaktør** Susan Paulsen sp@socialraadgiverne.dk **Debatredaktør** Linda Havanna Hansen, lhh@socialraadgiverne.dk **Journalister** Bjarke Hartmeyer Christiansen, bh@socialraadgiverne.dk, Lærke Øland Frederiksen, lof@socialraadgiverne.dk **Layout** Signe Christiansen, sic@socialraadgiverne.dk **Annoncer** til Socialrådgiveren, Socialraadgiverjob.dk og Dansk Socialrådgiverforenings nyhedsbrev tegnes af: Media-Partners, telefon 29 67 14 36, www.Media-Partners.dk/medier **Stillingsannoncer** marianne@media-partners.dk **Tekstsideannoncer** joergen@media-partners.dk **Deadline** for annoncer til 11/2020 er 30. oktober **Deadline** for annoncer til 12/2020 er 27. november **Forside:** Otto Dickmeiss **Tryk** Stibo **Årsabonnement** 910 kr. inkl. moms. Løssalg 70 kr. pr. nummer plus forsendelse **Socialrådgiveren udkommer** 12 gange om året. Dette nummer udkommer 20. oktober 2020. Artikler og indlæg er ikke nødvendigvis udtryk for organisationens holdning. **Kontrolleret oplag:** 18.679 **Trykt oplag:** 18.800 **ISSN** 0109-6103

MIT HADEORD

Sprog har magt. Derfor skal vi bruge det med omtanke. Har du et **yndlings- eller hadeord** så skriv til os på ord@socialraadgiverne.dk

Jesper Nissen

Socialrådgiver, faglig koordinator, Jobcenter Fredericia.

Hans hadeord er:

PROCES

"Vi er i proces", siger vi. Processer er vigtige for det socialfaglige arbejde – uanset hvad vi arbejder med. Processer med et mål og formål – og helst en deadline.

Men når udtrykket "vi er i proces" bliver brugt til at undskylde, at der ikke sker noget, så bliver processer til syltekrukker. Måske ligger der i udtrykket også et håb om, at vi glemmer det, vi har gang i – når vi eksempelvis har alt for travlt.

Det kan vi ikke være bekendt over for noget, der er så vigtigt for vores virke som socialrådgivere.

Tryksag
5041 0004

MX
Papir fra
anvendt træ
FSC® C012076

Valg i DS

SOCIALRÅDGIVERNE HAR VALGT NY HOVEDBESTYRELSE OG REGIONSFORMAND

Valget til de politiske poster i Dansk Socialrådgiverforening er afgjort. Valget til hovedbestyrelsen har resulteret i otte genvalg og to nye ansigter, mens Mie Vode Moll er ny formand for socialrådgiverne i Region Syd. Både formand og næstformand samt regionsformændene i Nord og Øst blev valgt ved fredsvalg.

RIGTIG MANGE SOCIALRÅDGIVERE har ønsket at tage ansvar for deres fag og tage del i ledelsen af deres fagforening. 26 kandidater stillede op til de politiske poster i Dansk Socialrådgiverforening - og nu er valgkampen slut.

Valget i Dansk Socialrådgiverforening bød på kampvalg både til hovedbestyrelsen og til posten som ny formand i Region Syd. Den 28. september blev stemmerne talt op, og med 65 procent af de afgivne stemmer ved regionsformandsvalget bliver Mie Vode Moll ny formand for socialrådgiverne i Region Syd.

I forvejen var Dansk Socialrådgiverforenings formand, Mads Bilstrup og næstformand Ditte Brøndum, samt regionsformændene i Nord og Øst, Trine Quist og Rasmus Balslev, blevet valgt ved fredsvalg - altså uden modkandidater.

Mens kun medlemmerne i Region Syd har kunnet stemme til regionsformandsvalget, har stemmeberettigede i hele landet kunnet stemme til hovedbestyrelsesvalget.

Nye ansigter i hovedbestyrelsen

Valget til hovedbestyrelsen har resulteret i otte genvalg og to nye ansigter. De to nyvalgte medlemmer er Rikke Janaki Troelsen, fællestillidsrepræsentant for socialrådgivere på beskæftigelsesområdet i Københavns Kommune og Sisi Ploug Pedersen, formand for DS' faggruppe Børn, Unge og Familier.

Den nyvalgte regionsformand i Syd og den nye hovedbestyrelse bliver præsenteret på Dansk Socialrådgiverforenings repræsentantskabsmøde den 20. - 21. november. Forperson og næstforperson for Sammenslutningen af Danske Socialrådgiverstuderende er på valg på SDS' årsmøde to uger inden repræsentantskabsmødet.

Mads Bilstrup

Formand
for Dansk
Socialrådgiverforening

Formand:

TAK FOR ENGAGEMENT

Socialrådgivernes formand, Mads Bilstrup, glæder sig over medlemmernes engagement i forbindelse med valget.

- Det er dejligt, at så mange medlemmer har haft lyst til at stille op til de forskellige poster, og at der har været en stor interesse for valget. Det viser, at vores fortsatte arbejde med at skabe engagement blandt medlemmerne betyder, at flere gerne vil med til at sætte retning for foreningen. Jeg ser frem til at samarbejde med den nyvalgte hovedbestyrelse og den nyvalgte regionsformand i Syd. Tak til alle, der har stemt, og tak til alle kandidaterne, som besluttede sig for at stille op.

DS' NYE HOVEDBESTYRELSE

Her er de ti medlemmer og seks suppleanter i DS' nye hovedbestyrelse. Stemmeantal er angivet i parentes. Desuden består hovedbestyrelsen af DS' forretningsudvalg, som er såkaldt "fødte" medlemmer af hovedbestyrelsen, hvilket også gælder SDS' forperson og næstforperson.

Medlemmer:

Sisi Ploug Pedersen (864)
Signe Færch (836)
Tania Larsen Kvist (814)
Betina Agger (777)
Rikke Janaki Troelsen (772)
Charlotte Vindeløv (769)
Henrik Leo Mathiasen (708)
Susanne Grove (704)
Lena Skovgaard (703)
Oskar Norrhäll (678)

Suppleanter:

1. Marie Pallesgaard Vithen (632)
2. Roar Mohammed Johansen (621)
3. Berit Wolff (546)
4. Susanne Both (498)
5. Toni Hansen Djurhuus (464)
6. Heidi Elna Poulsen (385)

Desuden består

hovedbestyrelsen af:

Mads Bilstrup, formand
Ditte Brøndum, næstformand
Trine Quist, formand, Region Nord
Rasmus Balslev, formand, Region Øst
Mie Vode Moll, formand, Region Syd
Forperson, SDS
Næstforperson, SDS

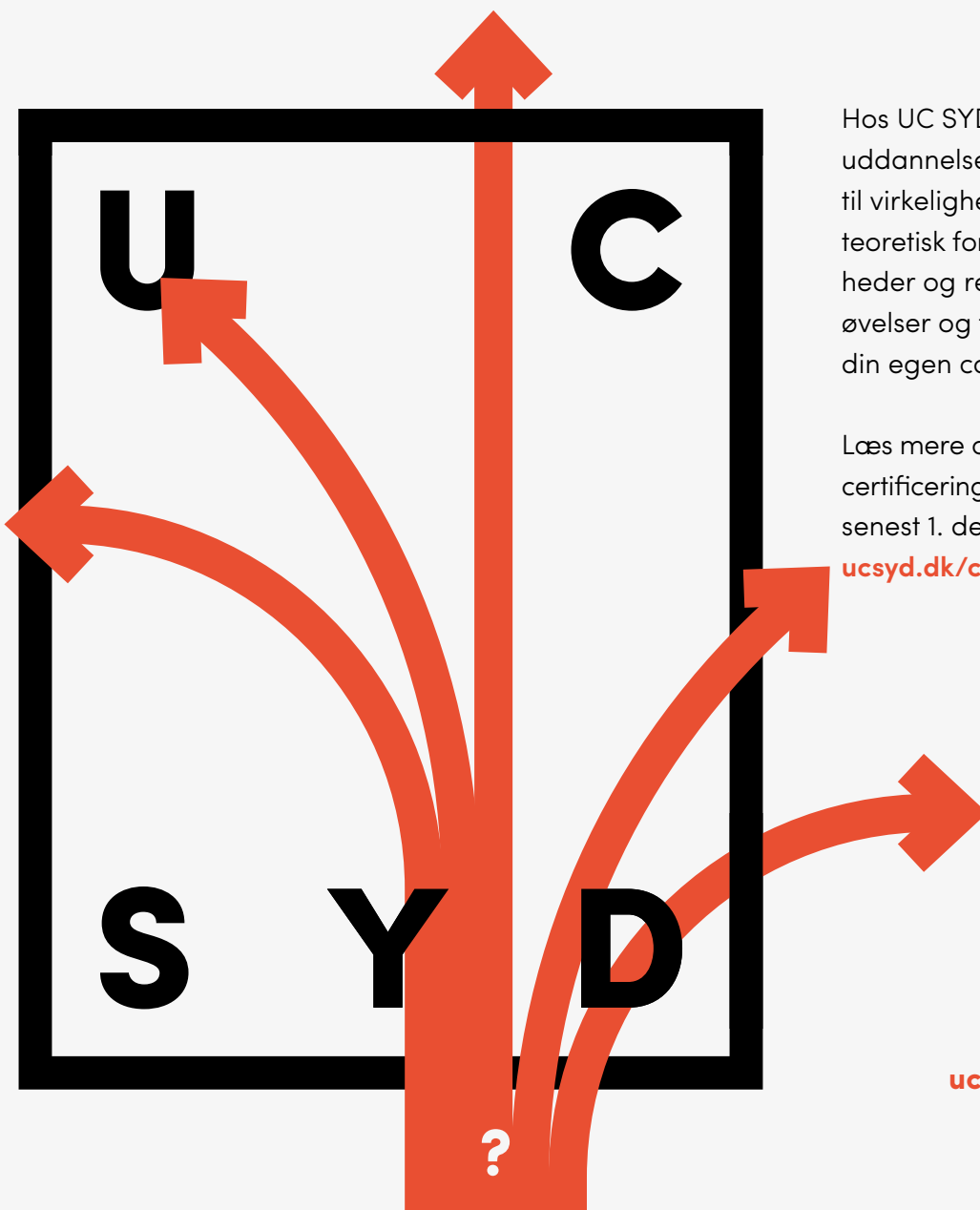
GENERALFORSAMLING I REGIONERNE

DS' tre regioner holdt deres generalforsamlinger henholdsvis 2. og 3. oktober. På socialraadgiverne.dk/om-dansk-socialraadgiverforening kan du se, hvem der blev valgt til bestyrelsen i din region.

Læs mere om generalforsamlingerne på socialraadgiverne.dk/nyheder

Uddan dig til coach

**Autenticitet, samskabende dialog, empowerment
og kreativitet – det er kvalitetsværdierne i
UC SYDs coachuddannelse**

Hos UC SYD får du en unik coach-uddannelse med en integrativ tilgang til virkeligheden, hvor du kombinerer teoretisk fordybelse, træning af færdigheder og refleksion med undervisning, øvelser og feedback. Så du kan udvikle din egen coachingstil og praksis.

Læs mere om coachuddannelsen, certificering og tilmeld dig modul 1 senest 1. december 2020 på

ucsyd.dk/coach

Bekendtgørelse

DANMARK FÅR KLARE REGLER OM PSYKISK ARBEJDSMILJØ

Danmark får som et af de første lande i Europa en bekendtgørelse om psykisk arbejdsmiljø. Det har fagbevægelsen kæmpet for i mange år, og Dansk Socialrådgiverforening kalder det "en historisk sejr".

Arbejdstilsynet har for første gang samlet de vigtigste regler om psykisk arbejdsmiljø i én bekendtgørelse, sådan som et bredt flertal i Folketinget blev enige om med arbejdsmiljøaftalen fra 2019. Formålet er at gøre reglerne tydeligere for arbejdsgivere og medarbejdere, så det fremover vil være lettere at igangsætte et systematisk arbejde med at forebygge problemer i det psykiske arbejdsmiljø.

I bekendtgørelsen kan man blandt andet se, hvad Arbejdstilsynet især lægger vægt på, når de skal vurdere, om eksempelvis uklare og modstridende krav i arbejdet, stor arbejdsmængde og tidspres eller høje følelsesmæssige krav i arbejdet med mennesker udgør en risiko for sikkerhed eller sundhed.

- Vi har i DS og i fagbevægelsen kæmpet for at få klare regler for det psykiske arbejdsmiljø i årevis. Det er en historisk sejr. Med bekendtgørelsen kommer vi tættere på reelt at få sidestillet det fysiske og psykiske arbejdsmiljø, siger DS' næstformand, Ditte Brøndum.

Læs bekendtgørelsen på retsinformation.dk

Bo- og opholdssteder

S VIL STOPPE PROFIT PÅ VELFÆRD

På initiativ fra social- og indenrigsministeren forhandler Folketinget om at ændre lovgivningen, så private bo- og opholdssteder ændres til selvejende institutioner. Samtidig stilles der forslag om øget kontrol med de private institutioners økonomi for at forhindre ejerne i at trække overskud ud.

Misbrugsbehandling

NYE NATIONALE RETNINGSLINJER

De nationale retningslinjer for misbrugsbehandling er blevet opdateret med ny viden. Formålet med retningslinjerne er at forbedre og ensarte behandlingen og samtidig at gøre klart over for kommunerne, hvad borgerne har krav på, når de ønsker behandling.

Læs mere på socialstyrelsen.dk

Nærhedsreform

FRIHED SOM FORSØG

I sin åbningstale i Folketinget lancerede Mette Frederiksen et nyt initiativ, hvor syv danske kommuner i de næste tre år får fuldständig frihed på udvalgte velfærdsområder: Folkeskolen, dagtilbud, ældreområdet. Det var samtidig et løfte om at genstarte arbejdet om nærhedsreformen.

Redskab

HÅNDBOG OM LOVENDE PRAKSIS

Socialstyrelsen har udgivet en ny håndbog om lovende praksis, som skal understøtte kommuner og sociale tilbud i udviklingen af deres praksis ved hjælp af faglig refleksion og egne data. Håndbogen består af en indledning og syv hæfter, der beskriver centrale temaer i arbejdet med at udvikle sociale indsatser.

Læs mere på Socialstyrelsen.dk

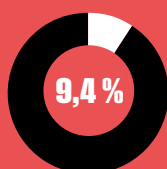
FAKTA OM SKOLEFRAVÆR 2018/2019

75.000

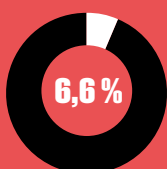
I skoleåret 2018/2019 havde 14,2 procent af eleverne i folkeskolen et fravær på mere end 10 procent - svarende til over 75.000 børn.

Kilde: "Skolens tomme stole - skolefravær set fra barnets perspektiv", Børns Vilkår og Egmontfonden.

Udsatte børn og unges skolefravær

Børn, der modtager en forebyggende foranstaltning (skoleåret 2015/2016)

Anbragte børn

Børn, der modtager en forebyggende foranstaltning, har højere skolefravær end andre elever. Gruppen af anbragte børn har også højere skolefravær end andre elever. Til sammenligning var fraværet for de øvrige ikke-udsatte børn 5,5 procent af skoletiden.

Ressourceforløb

MINDRE REFUSION

Beskæftigelsesministeren foreslår at fjerne refusionen til kommunerne for vejledning, opkvalificering og mentorstøtte for at finansiere et mere erhvervsrettet indhold i ressourceforløbene. Det bekymrer socialrådgivernes formand.

- Vi risikerer at tabe en gruppe mennesker på gulvet, fordi de tilbud, der er til rådighed, ikke er de rigtige. De kan i stedet risikere, at deres ressourceforløb bliver forlænget gang på gang, siger han.

Læs debatindlægget DH og socialrådgivere: Ressourceforløbene kan føles meningsløse og ukoordinerede" på altinget.dk/arbejdsmarked

Ny viden

DET SPECIALISEREDE SOCIALOMRÅDE

De tre første analyser af det specialiserede socialområde er nu klar. Analyserne bliver en del af grundlaget for den omfattende evaluering, som regeringen igangsatte i juni. Målet er at komme grundigt omkring tilbud, den strukturelle opbygning og målgrupperne. Der vil også blive set på, hvordan man i Norge og Sverige har organiseret det specialiserede socialområde. Der vil i de kommende måneder blive offentliggjort flere analyser.

Læs analyserne på sim.dk/publikationer

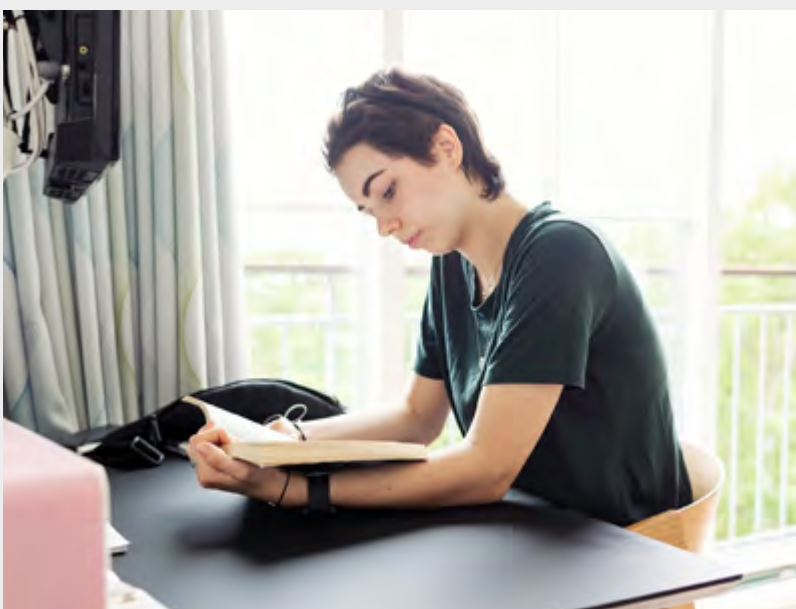
Ny Fjordbo

Rehabiliterende botilbud med mulighed for STU

Ny Fjordbo er et botilbud til unge med en erhvervet hjerneskade, og et ophold bygger på et neuropsykologisk grundlag, med specialiseret neuro- og tværfaglig viden. Vi arbejder i et rehabiliterende miljø med henblik på at minimere de negative konsekvenser af hjerneskaden og gøre den unge i stand til at opnå så selvstændigt og livstilfredsstillende en tilværelse som muligt.

Alle forløb tilrettelægges i et sammenhængende tværfagligt terapeutisk miljø bestående af neuropsykologer, psykomotorisk terapeut, neuropædagoger, fysioterapeuter, ergo-terapeuter, sygeplejersker, lærere og talepædagoger. Der er ligeledes tilknyttet speciallæge, psykiater, diætist og neuro-optometrist.

Ophold på Ny Fjordbo bliver altid individuelt tilrettelagt med udgangspunkt i den enkeltes ønsker, mål, ressourcer og begrænsninger. Desuden lægger vi vægt på tæt samarbejde med visiterende myndighed i forhold til, hvordan det går den unge, og om der er udvikling i forhold til de opsatte målsætninger. Vi vægter et tæt samarbejde med den unges familie og venner, både i den daglige dialog men også ved særlige arrangementer.

Vejlefjord Rehabilitering

Ny Fjordbo

7682 3333
visitationen@vejlefjord.dk

Sanatorievej 27b,
7140 Stouby
www.vejlefjord.dk

CV

Lone Persson

59 år, Christiansfeld.

1982

Uddannet håndværksbager.

1993

Uddannet social- og sundhedsassistent.

2008

Tog en HF for at blive optaget på socialrådgiveruddannelsen. Begynder på socialrådgiveruddannelsen. Praktik i Nuuk, Grønland.

2012

Socialrådgiver i Familierådgivningen Kolding Kommune.

”

Hvis jeg allerede nu tænker, at jeg skal pensioneres, så begynder jeg at lukke ned. Det gider jeg ikke.

Lone Persson, socialrådgiver

På socialraadgiverne.dk/stress kan du få svar på spørgsmål om arbejdsrelateret stress, symptomer, om at forebygge stress, stresspolitik og håndtering af stresssygemelding og fælles forebyggelse og håndtering af stressproblemer på arbejdspladsen. Læs også om DS' vejledende sagstal på socialraadgiverne.dk/sagstal

”Hvis mit helbred er med mig, bliver jeg ved ti år mere”

Tidlig pension bør også gælde psykisk nedslidte, mener **Lone Persson**.

Hun har været sygemeldt med stress – men er tilbage på job. Hun oplever arbejdsglæde, når det lykkes at rykke en kriseram familie.

Af Mette Mørk
Foto: Palle Peter Skov

– Jeg sad med mellem 80 og 90 sager i visitationen. Det var mængden af sager, som pressede mig allermost.

M IDT AUGUST tonede Lone Persson to gange frem på skærmen hos TV2 News og stemplede ind i debatten om tidlig pension. Hun er glad for, at de, der har været på arbejdsmarkedet i rigtig mange år og ofte i fysisk hårde job, formentlig kan komme til at trække sig tilbage lidt tidligere end i dag.

Men det er vigtigt for hende at gøre opmærksom på, at tidlig pension ikke kun bør være forbeholdt fysisk nedslidte.

– Det er grundigt dokumenteret, at for eksempel socialrådgivere også er hårdt pressede. Her er der tale om psykisk nedslidning – og

det er svært at måle og definere. Men det må man så forsøge, siger Lone Persson.

Hun ved, hvad hun taler om. Dels er hun oprindeligt uddannet både baker og sosu-assistent og har prøvet, at fysikken har sagt stop. Først fik hun melallergi, siden svigtede ryggen. Dels har hun selv været sygemeldt med stress fra socialrådgiverjobbet i en længere periode.

– Jeg sad med mellem 80 og 90 sager i visitationen. Det var mængden af sager – og alt det administrative arbejde, der fulgte med – som pressede mig allermost. Men det var en klage fra en borger, der udløste stresssygemeldingen.

– Jeg var ikke enig i klagen, men jeg kunne ikke imødegå den. Så jeg fik en anmærkning i min personalemappe, og det fik læsset til at vælte, fortæller Lone Persson.

Hukommelse og nærvær

Hun var hårdt ramt af stressen, og især en bemærkning fra hendes datter fra den periode har bidt sig fast.

– Hun sagde en dag: 'Det kan ikke betale sig at fortælle dig noget, fordi du husker det ikke. Du er ikke nærværende.' Og hun havde jo ret. Samtidig var jeg virkelig træt, og jeg kunne ikke se noget lys forude.

Jeg kunne slet ikke se mig komme tilbage på arbejde.

Men hun kom tilbage.

– Nu kan jeg mærke, når jeg er ved at være overbelastet, så jeg lige skal geare ned. Og mine kolleger kan også se det på mig, og de tilbyder at hjælpe.

Vil ikke lukke ned

Lone Persson er i det hele taget meget glad både for kollegerne og for sit arbejde.

– Vi gør som oftest en forskel for de børn, der kalder på vores hjælp. Når det lykkes at rykke en kriseram familie et bedre sted hen, bliver jeg glad. Jeg har selv været igennem en revalidering og ved, hvordan det er at sidde overfor myndigheds personer. Derfor prøver jeg altid at behandle mine borgere med respekt, så de oplever en fair behandling.

Hun er klar til at tage ti år mere, selv om hun har prøvet, hvordan jobbet slider på psyken.

– Hvis mit helbred er med mig, så vil jeg gerne blive ved ti år mere. Men skulle jeg få fysiske smerter eller psykisk belastning, så stopper jeg selvfølgelig. Men hvis jeg allerede nu tænker, at jeg skal pensioneres, så begynder jeg at lukke ned. Det gider jeg ikke. ♦

SÅDAN VÆLGER DU EFTER

Er du i tvivl om, hvilken efter- og videreuddannelse du skal vælge, og om du har tid til at fordybe dig? Vi har samlet en række gode råd, som kan inspirere dig.

Af Susan Paulsen

4 TJEKPKUNKTER STIL SKARPT PÅ DINE ØNSKER OG BEHOV

Start med at stille dig selv nogle afklarende spørgsmål for at finde ud af, hvilken form for efteruddannelse, der passer dig bedst.

HVAD ER DIT MÅL?

Hvad vil du opnå? Blive dygtigere i dit nuværende job eller kvalificere dig til et nyt job eller område? Er det vigtigt at få en kompetencegivende uddannelse i form af en master- eller diplomuddannelse?

HVORDAN SER DIT ARBEJDSLIV UD OM FEM ÅR?

Hvor ser du dig selv i dit arbejdsliv om fem år? Hvilken type opgaver har du? Hvordan bruger du dine styrker og kvalifikationer? Det er vigtigt ikke kun at tænke efteruddannelse ud fra den jobfunktion, du har her og nu, men også mere langsigtet - og med blik for, at man skal være i længere tid på arbejdsmarkedet.

HVOR MEGEN TID HAR DU MULIGHED FOR AT BRUGE?

Overvej hvor megen tid du har mulighed for at bruge på forberedelse, undervisning, løsning af opgaver og eventuel eksamen. Det kan være svært at gennemskue, men ETCS-points giver et billede af tidsforbruget. Moduler på 10 ETCS-point svarer til cirka 270 timers arbejde.

Det er vigtigt at være bevidst om egne ressourcer og få nogle klare rammer og vilkår med sin arbejdsgiver. Sidst, men ikke mindst, er det vigtigt at lave en forventningsafstemning med ens private bagland, så det ikke er der, man skal møde forhindringer.

HVAD ER DIT AMBITIONSNIVEAU?

Er du startet på efteruddannelse, er det vigtigt, at du får nogle gode studievaner. For eksempel at du beslutter dig for at bruge to timer hver mandag og onsdag aften på at læse. Det er vigtigt at fastlægge sit ambitionsniveau ud fra de vilkår, man har. Og at se i øjnene, at der er ting, man er nødt til at nedprioritere. Det allervigtigste er, at man er topmotiveret for at gå på uddannelse.

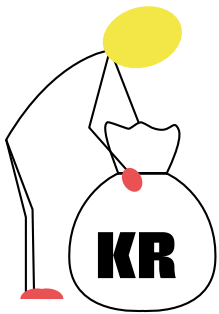
Kilder: Christine Hemme, efter- og videreuddannelsesansvarlig på VIA University College, og Dansk Socialrådgiverforening

Kurser af kortere varighed

Hvis du ønsker at ajourføre og dygtiggøre dig inden for dit aktuelle arbejdsområde, udbydes der mange relevante korte kurser og læringsforløb. Deltagelse i sådanne kurser giver dog ikke formelle eller anerkendte kompetencer i forhold til anden uddannelse og det øvrige arbejdsmarked.

Find efteruddannelseskurser på socialstyrelsen.dk og uddannelsesguiden.dk

UDDANNELSE

SÅDAN FÅR DU RÅD SØG KOMPETENCEFONDEN

- De fleste former for efter- og videreuddannelse koster penge, men der er mulighed for at få støtte blandt andet via Kompetencefonden, som er et resultat af Dansk Socialrådgiverforenings overenskomstforhandlinger.
- Er du ansat i en kommune eller en region, har du mulighed for at få tilskud til din kompetenceudvikling fra DS - enten via Den Kommunale Kompetencefond eller Den Regionale Kompetencefond. Så hvis du gerne vil videreuddanne dig - og din arbejdsgiver er enig - så klik ind på socialraadgiverne.dk/kompetencefonde og læs mere om betingelserne.

Eksempler på økonomisk støtte

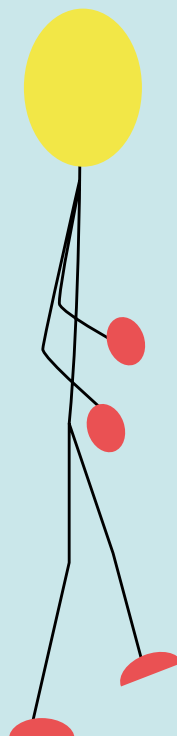
- Diplomuddannelsen på børne- og ungdomsområdet kan tages med tilskud fra Socialstyrelsen. Læs mere på Socialstyrelsen hjemmeside www.socialstyrelsen.dk.
- Støtte fra Den Regionale Kompetencefond eller Den Kommunale Kompetencefond. Den studerende kan søge om 25.000 kroner om året og kan få op til 80 procent af uddannelsesprisen dækket.

Læs mere på socialraadgiverne.dk/kompetencefonde.

HVILKEN EFTERUDDANNELSE SKAL JEG VÆLGE?

Dansk Socialrådgiverforening anbefaler, at du i et karriereperspektiv og i den udstrækning det kan lade sig gøre, tager en kompetencegivende uddannelse, når du skal vælge efteruddannelse.

For socialrådgivere er en kompetencegivende efter- og videreuddannelse lig med en diplomuddannelse, en masteruddannelse eller en kandidatuddannelse.

DIPLOM

Diplomuddannelser er erhvervsrettede videregående uddannelser på niveau med mellemlange videregående uddannelser. Tages oftest på deltid.

MASTER

Masteruddannelser er erhvervsrettede videregående uddannelser på niveau med en længerevarende videregående uddannelse. Tages som udgangspunkt på deltid.

KANDIDAT

Kandidatuddannelser er som udgangspunkt en toårig længerevarende videregående uddannelse, der tages på fuld tid. En række kandidatuddannelser er åbne for socialrådgivere og professionsbachelorere. En kandidatuddannelse kan give adgang til ph.d.-uddannelse.

Læs mere på socialraadgiverne.dk/kompetenceudvikling

Ring til DS' karriere telefon

Som medlem af Dansk Socialrådgiverforening kan du ringe til Karriere-telefonen. Her kan du få en halv times coaching og sparring på ideer og tvivlsspørgsmål om karriere og kompetenceudvikling. Karrieretelefonen er åben hver mandag kl. 15-18 på telefon 33 93 30 00. Du kan også kontakte en karrierevejleder på den uddannelsesinstitution, hvor du overvejer at søge efter- og videreuddannelse.

Christine Hemme er uddannet socialrådgiver i 1991. Har de seneste 24 år været ansat på uddannelsesområdet, de sidste 13 år i efter- og videreuddannelsen på VIA University College. Har hele sin karriere haft fokus på udsatte børn og unge. Er blandt andet uddannelsesansvarlig for Den sociale diplomuddannelse - børn og unge.

BRUG DIN EFTERUDDANNELSE STRATEGISK

Du skal gøre op med dig selv, hvordan dit arbejdsliv skal se ud om fem til ti år – og være bevidst om, at dit valg af efter- og videreuddannelse kan føre til forskellige karriereveje, lyder det fra ekspert.

Af Susan Paulsen

- DET ER VIGTIGT at være bevidst om, at ens valg af efter- og videreuddannelse kan føre til forskellige karriereveje. Det handler om at afklare med sig selv, om man er til en mere teoretisk vej i en mere administrativ stilling, eller om man ønsker at blive en endnu bedre praktiker. Du skal gøre op med dig selv, hvordan dit arbejdsliv skal se ud om fem til ti år, siger Christine Hemme, som er efter- og videreuddannelsesansvarlig på VIA University College.

Hun opfordrer til, at man tænker strategisk, når man vælger efter- og videreuddannelse.

– Det kan i nogle situationer være oplagt at dygtiggøre sig på kortere kurser med henblik på det, du arbejder med her og nu, men om muligt vil det være en bedre strategi at tænke i formel videreuddannelse. Der er lavet undersøgelser, som viser, at en diplomuddannelse giver flere muligheder for at flytte sig både opad i hierarkiet, men også til at andre typer af arbejdsopgaver og arbejdspladser. Og lønmæssigt kan det også svare sig at tænke strategisk. Der er mange, som får lidt mere i løn, når de har taget en diplomuddannelse.

Egne behov eller arbejdspladsens

Skal man dygtiggøre sig efter arbejdspladsens behov eller egne karriereplaner? Der er sjældent tale om et enten-eller, pointerer Christine Hemme.

– Har man ikke lyst til at være i sin nuværende type job til evig tid, så er man nødt til at tænke ud over arbejdspladsens behov. Men hvis man gerne vil have arbejdspladsens velsignelse og både økonomisk

hjælp og tid til at tage uddannelsen, så er det en rigtig god idé at tænke begge dele ind. Og her er det vigtigt at være skarp på, hvad ens ønskede efteruddannelse kan bidrage med på arbejdspladsen.

Når hverdagen rammer

Det kan være svært at finde tid til at få implementeret og delt sin nye viden med kollegerne, når hverdagen rammer. Christine Hemme anbefaler, at man allerede

Lederens engagement i medarbejdernes videreuddannelse er alfa og omega i forhold til, at den nye viden kommer arbejdspladsen som helhed til gode.

Christine Hemme, efter- og videreuddannelsesansvarlig på VIA University College.

forud for studiestart får talt med sin leder om arbejdspladsens forventninger.

– Lederens engagement i medarbejdernes videreuddannelse er alfa og omega i forhold til, at medarbejderens nye viden og kompetencer kommer arbejdspladsen som helhed til gode. Det er også vigtigt at få afklaret, hvordan lederen vil hjælpe med at skabes rum til at afprøve eksempelvis nye metoder, da det at få implementeret ny viden og kompetencer typisk tager længere tid end blot at gøre "som man plejer". ♦

Masteruddannelse i Socialt Entreprenørskab

Forandringskraft

Social innovation

Lærende partnerskab

MSE er en videreuddannelse for dig, der arbejder med at skabe social bæredygtig forandring, også når civilsamfundets rolle og muligheder sættes i spil.

De fire semestertemaer i den to-årige uddannelse er:

- socialt entreprenørskab i et samfundsmæssigt perspektiv
- organisationsudvikling, evaluering og ledelse
- aktører i det sociale entreprenørskab og i partnerskaber
- social innovation i socialt entreprenørskab

Studiestart: 29. januar 2021

Ansøgningsfrist: 26. november 2020, kl. 12.00

Læs mere på: ruc.dk/mse

Kontakt os på: imt-master@ruc.dk eller tlf. 4674 3030

Mød os på Facebook

CENTER FOR SOCIALT ENTREPRENØRSKAB

MSE

”Der er brug for at gentænke efterværn”

Hver tiende af tidligere anbragte unge oplever perioder med hjemløshed. Det samme er kun gældende for en halv procent af de unge, der ikke har været anbragt. Det viser ny undersøgelse af unges hjemløshed, som seniorforsker Lars Benjaminsen fra VIVE har ansvaret for.

Af Mette Mørk

BLÅ BOG

Lars Benjaminsen, seniorforsker, VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd. Forsker blandt andet i udsatte grupper, hjemløshed og social eksklusion.

Hver tiende tidligere anbragte oplever perioder med hjemløshed, når de er mellem 18 og 24 år. Hvad siger sådan et tal noget om?

Det siger, at det er en sårbar gruppe med komplekse problemer, og at overgangen fra en anbringelse i barndommen til at klare sig som voksen formentlig ikke bliver understøttet tilstrækkeligt.

Hvad er særligt for denne gruppe?

Når man går mere ned i tallene, kan man se, at en stor del af de tidligere anbragte unge, der kommer ud i hjemløshed, har psykiske lidelser eller misbrugsproblemer. Faktisk er der 40 procent af dem, der har både en psykisk lidelse og et misbrugsproblem, mens det kun gælder for ti procent af alle anbragte unge. Med andre ord: En stor del af de tidligere anbragte, der kommer ud i hjemløshed, har komplekse problemer og dermed også komplekse støttebehov.

Og dér bliver det interessant. For når vi ser på, hvad de har fået af efterværn, så har varigheden af efterværnet gennemsnitligt set været væsentlig kortere blandt dem, der kommer ud i hjemløshed.

Hvis du skal tolke på tallene, hvad kan man så udlede?

Vi skal måske se på, om det eksisterende efterværn er tilstrækkeligt og kan håndtere de komplekse problemstillinger? Det tyder på, at vi skal gentænke det, og at der er brug for en mere specialiseret indsats og støtte som for eksempel Intensiv Case Management, som er afprøvet i hjemløseprogrammerne.

Hvad vil du gerne have, man skal tage med fra undersøgelsen?

At de socialrådgivere, der sidder i myndighedsafdelingerne, har øje for de her unge. Tallene peger på, at man bør have en skærpet opmærksomhed på overgangen fra barn til voksenlivet. Vi kan jo se, at det desværre er blevet mere almindeligt, at unge ryger ud i hjemløshed – og det er ikke kun tidligere anbragte. Der er eksempelvis også sårbare og skrøbelige unge med forskellige psykiske problematikker, og for alle gælder det, at hjemløsheden ofte fører til en langvarig marginalisering. Men hvis man vil det ude i kommunerne, så kan man henvise til ungdomsboliger, et-værelses lejligheder – og en langt mere håndholdt støtte. Man har mulighederne. ♦

Få Danmarks bedste studiekonto

Når du er medlem af Dansk Socialrådgiverforening, kan du få en studiekonto hos Lån & Spar. Med 3% på kontoen kan du faktisk få penge ud af at have penge i banken – og hvis du skal bruge en kassekredit på op til 50.000 kr., er Lån & Spar blandt de billigste.

Der er meget mere. Se alle dine fordele på studiekonto.dk. Ellers send en mail til ds@lsb.dk eller ring på **3378 1976** og book et møde.

Dansk Socialrådgiverforening

For at få Danmarks bedste studiekonto, skal du samle hele din privatøkonomi hos Lån & Spar og være medlem af Dansk Socialrådgiverforening. Du får 3% i rente på de første 20.000 kr. – derefter 0,00%. Du får studiekontoen på baggrund af en almindelig kreditvurdering. Du kan have studiekontoen i op til 3 år efter endt uddannelse. Hvis du bruger hele din kassekredit på 50.000 kr., vil det koste dig 625 kr. i omkostninger efter tre måneder. Stiftelsesomkostninger 0 kr., debitorrente (var.) 5,09%, ÅOP 5,09%. Efter tre måneder skylder du 50.625 kr. Kreditten er gældende indtil videre og uden faste afdrag. Alle rentesatser er variable og gældende 9. maj 2019.

3%
på din
lønkonto

Studiekonto – ganske kort

- Du får 3% i rente på de første 20.000 kr. – derefter 0,00%
- Vælg en kassekredit på op til 50.000 kr. Du betaler kun 5% i rente
- Visa/Dankort og MasterCard – med samme pinkode
- StudieOpsparing – som giver 0,05% i rente
- Gebyrfri hverdag
- Behold dine fordele i op til 3 år efter endt studie
- Søg nemt og hurtigt via mobilen.

Download app'en Zapp og søg om en studiekonto.

Lån & Spar

SCREENING SKAL SIKRE HURTIG HJÆLP TIL UDSATTE BØRN

Otte ud af ti socialrådgivere oplever, at de ikke har mulighed for at sætte hurtigt ind med hjælp - og over halvdelen af dem peger på, at det er den omfattende børnefaglige undersøgelse, som forsinker hjælpen. Dansk Socialrådgiverforening foreslår et enklere, smidigere og mere fleksibelt system, som skal sikre barnet hjælp indenfor 10 arbejdsdage.

Af Bjarke Hartmeyer Christiansen

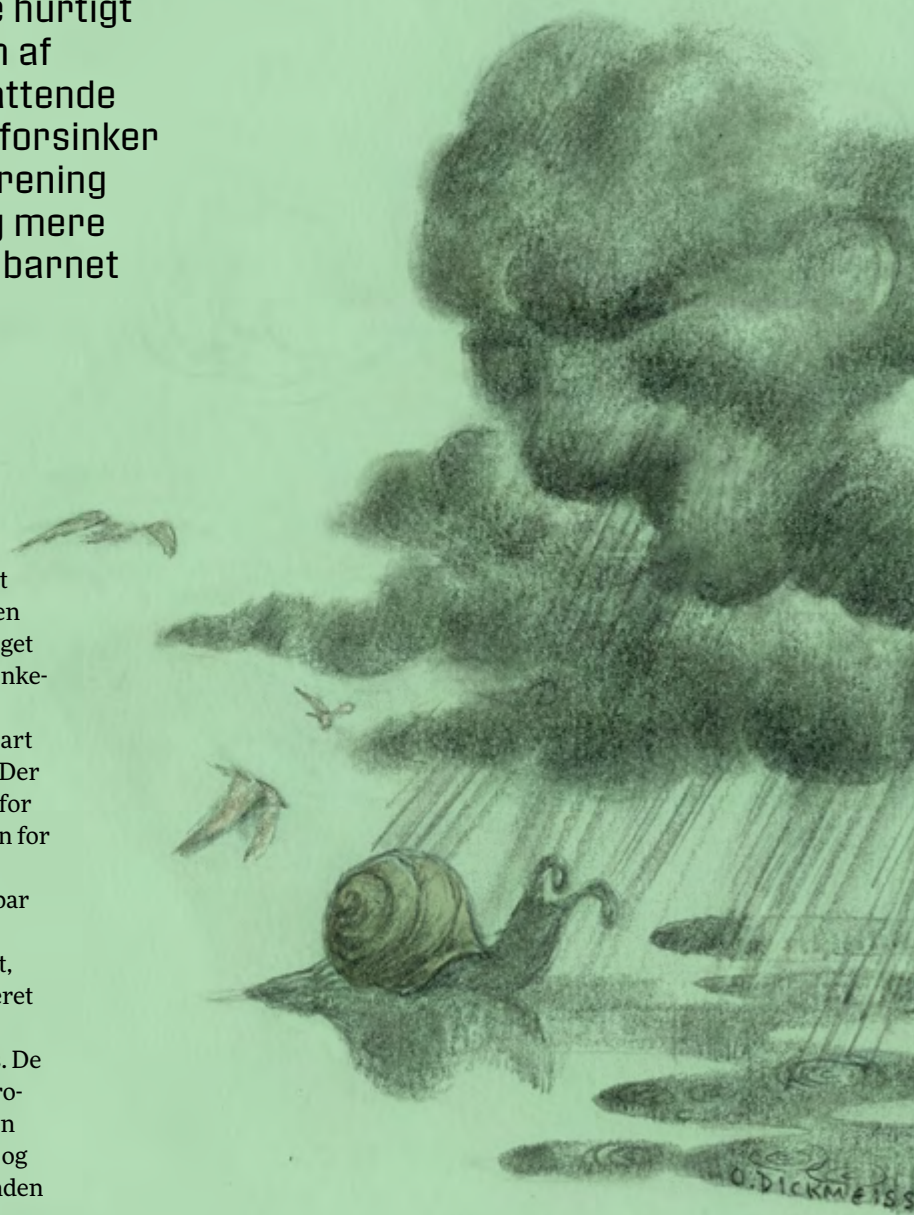
Illustration: Otto Dickmeiss

Stilheden i telefonen varer i flere sekunder. Det er usædvanligt længe, for socialrådgiver Karen Glistrup er et snakkesaligt menneske med meget på hjerte, men nu har hun brug for en kort tænkepause.

- Det er godt nok længe siden, siger hun med et hørbart smil og lidt forlegen stemme, som om hun undskylder. Der er nu intet at undskylde. De fleste af os ville have brug for at tænke, hvis vi skulle genkalde os en specifik situation for 30 år siden.

- Jeg kan huske en dreng på 15, som sammen med et par ældre kammerater var kørt galt i farens bil. På få dage fik jeg kontakt med både skolen, som havde underrettet, forældrene og drengen. Det viste sig, at faren havde været alvorligt syg gennem et par år, havde overlevet et selvmordsforsøg, og moderen var nu sygemeldt med stress. De havde ikke haft overskud til at snakke med børnene. Processen var håndholdt, jeg fulgte dem tæt. Drengen fik en kontaktperson og en praktikplads hos en håndværker, og forældrene fik hjælp til at tale med ham. Alt sammen inden for kort tid, fortæller Karen Glistrup.

Hun har 35 års erfaring som socialrådgiver, først i et par kommunale børne- og familieafdelinger, dernæst mange år i psykiatrien og siden 2007 som selvstændig psykoterapeut.

URTIGERE

Bag om temaet

Dansk Socialrådgiverforening har udarbejdet et politisk udspil, "Tæt på Barnet" med en række forslag til regeringens arbejde med den kommende "Barnets Lov", som statsministeren annoncerede i sin nytårstale. Forslagene handler om alt fra forbedringer af den tidlige indsats til inddragelsen af anbragte børn, men helt centralt står en ny model for behandling af børnesager, som skal sikre hurtigere hjælp. Dansk Socialrådgiverforening foreslår, at en screening, der maksimalt må tage 10 hverdage, skal danne grundlag for socialrådgiverens vurdering af barnets umiddelbare behov for hjælp.

→ peut mpf, konsulent, underviser og forfatter til flere bøger, blandt andet 'Hvad børn ikke ved... har de ondt af'. Med andre ord har hun et langvarigt kendskab til børneområdet både indefra og udefra, og hun er bekymret.

I modsætning til dengang hun selv arbejdede i en kommunal forvaltning, bruger socialrådgiverne i dag for meget tid på dokumentation og for lidt tid med børn og familier, som venter alt for længe på hjælp, mener Karen Glistrup.

– Dengang havde vi fokus på barnet, familien og den hjælp, de havde behov for. Vi havde mulighed for at tage af sted på hjemmebesøg inden for en uge, og det gjorde vi. Der var meget kortere fra vurdering til handling, både i mindre og større kommuner. I dag er det som om, at dokumentationen er vigtigere end barnets oplevelse af at blive mødt, siger hun.

Hurtig handling frem for dokumentation

Mange socialrådgivere er enige med Karen Glistrup i, at sårbare børn og familier må vente for længe på hjælp. I en ny rundspørge svarer otte ud af ti socialrådgivere, at de ikke har mulighed for at sætte hurtigt ind med hjælp – og over halvdelen af dem peger på, at det er den børnefaglige undersøgelse, som forsinker hjælpen.

SCREENINGENS INDHOLD

DS foreslår, at den børnefaglige undersøgelse erstattes af en hurtig screening, hvorefter socialrådgiveren afgør, hvilken hjælp og støtte barnet har brug for.

- Umiddelbare informationer fra professionelle omkring barnet.
- En samtale med barnet.
- En samtale med forældrene.
- Kontakt til de relevante parter så vidt, det er muligt. Hvis det er muligt, kan der afholdes et netværksmøde.
- En umiddelbar konklusion om sagens videre forløb. Konklusionen er en afgørelse med høring (som kan ske på et netværksmøde) og ankemuligheder.
- Screeningen skal gennemføres, selv om det ikke er muligt at indhente alle relevante oplysninger eller få kontakt til alle parter inden for de 10 dage.

Kilde: "Tæt på Barnet", Dansk Socialrådgiverforening

Der var meget kortere fra vurdering til handling, både i mindre og større kommuner. I dag er det som om, at dokumentationen er vigtigere end barnets oplevelse af at blive mødt.

Karen Glistrup, socialrådgiver med 35 års erfaring

Derfor er der brug for et smidigere og mere fleksibelt system, mener næstformand i Dansk Socialrådgiverforening Ditte Brøndum.

– Vi hører fra rigtig mange socialrådgivere, at to af de største udfordringer for godt socialt arbejde er bureaukrati og økonomi. I de seneste årtier har politiske reformer forandret vilkårene for vores arbejde gennemgribende, og selv om intentionerne har været gode, giver det store udfordringer for os som faggruppe, især når det gælder om at handle hurtigt – og det har også betydning for vores faglige trivsel, siger hun.

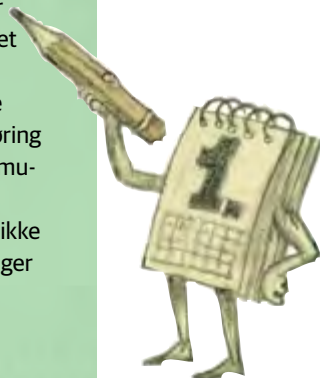
Dansk Socialrådgiverforening har derfor udarbejdet det politiske udspil "Tæt på Barnet" med en lang række forslag til regeringens arbejde med en ny Barnets Lov. Forslagene handler om alt fra forbedringer af den tidlige indsats til inddragelsen af anbragte børn, men helt centralt står forslaget om en ny model for behandling af børnesager.

Når mange socialrådgivere oplever, at den børnefaglige undersøgelse (paragraf 50-undersøgelsen) i dag forhindrer en hurtig indsats, skyldes det tre ting: For det første slår serviceloven fast, at hjælp og støtte som udgangspunkt skal gives på baggrund af paragraf 50-undersøgelsen. For det andet er undersøgelsen meget tung og omfattende, og for det tredje er tidsfristen fire måneder. Kombinationen af lovens krav om at færdiggøre undersøgelsen før der iværksættes indsatser samt et alt for højt arbejdspress blandt socialrådgiverne betyder, at der ofte går lang tid, før børn og familier får hjælp.

Socialfaglig vurdering styrkes

Derfor foreslår Dansk Socialrådgiverforening en anden model.

– Hvad nu, hvis socialrådgiveren ikke behøvede at gennemføre en kæmpe undersøgelse om alt omkring barnet, før hun kunne sætte ind med hjælp? I mange tilfælde kan vi jo godt vurdere, om der er behov for hjælp, så snart vi har talt med barnet og forældrene. Derfor siger vi: Lad os nu få lov at handle med det samme, også i de ikke-akutte sager, lyder det fra Ditte Brøndum.

Tæt på barnet.dk

Vil du vide mere om, hvordan den nye model på børneområdet, som Dansk Socialrådgiverforening foreslår i sit udspil "Tæt på Barnet", skal fungere i praksis, så klik ind på den nye hjemmeside taetpaabarnet.dk. Her kan du læse mere om blandt andet den nye screening, børneplan og overgang til voksenlivet.

BØRNEPLANENS INDHOLD

DS foreslår, at børn, der har brug for omfattende eller længerevarende hjælp, skal have en grundig plan, der afdækker behovet for hjælp, barnets og familiens ønsker og mål samt opfølgning mindst hvert halve år.

- Undersøgelse af barnet og dets omgivelser, for eksempel dokumenter, specialiseret viden og undersøgelse af forældrekompetencen.
- Kortlægning af barnets og omgivelsernes ressourcer og udfordringer.
- Afklaring af ønsker, drømme og mål for barnet og dets omgivelser.
- Afklaring af barnets behov for en skoleplan
- Forslag til den eller de indsatser, barnet og familien skal modtage
- Plan for opfølgning med evaluering og revision af mål.

Kilde: Dansk Socialrådgiverforening, "Tæt på Barnet"

Konkret erstatter en hurtig screening samt eventuelt en børne- eller ungeplan den børnefaglige undersøgelse. Screeningen, der maksimalt må tage 10 hverdage, skal danne grundlag for socialrådgiverens vurdering af det umiddelbare behov for hjælp. Er der brug for en grundigere undersøgelse, kører støtteindsatsen videre og justeres sideløbende med undersøgelsen, som skal munde ud i en børne- eller ungeplan. Dermed hindrer undersøgelsen ikke hurtig handling.

– Det er helt afgørende, at vi får gjort op med den meget rigide lovgivning, der mange steder giver både familier og socialrådgivere store frustrationer. Vi skal have langt bedre betingelser for den socialfaglige vurdering og arbejdet med familierne, og det handler jo også om at sætte hurtigt ind, siger Ditte Brøndum. (Se boks om "Screeningens indhold" på side 18).

Ny tidsfrist på 10 dage

I mange socialrådgiver-ører lyder fristen for screeningen på 10 hverdage nok urealistisk, og Ditte Brøndum forstår godt, hvis mange af hendes pressede fagfællers umiddelbare reaktion er en overbærende trækken på smilebåndet eller et opgivende suk.

– Men det er helt afgørende at forstå, at screeningen ikke skal indeholde det samme som paragraf 50-undersøgelsen, og at den er langt mere fleksibel. Den fokuserer på det allermest nødvendige som samtaler med barnet og forældrene samt umiddelbare informationer fra fagpersoner, og når det ikke kan lade sig gøre at nå det hele, må socialrådgiveren træffe afgørelse på det foreliggende grundlag, fortæller hun og understreger, at den nye model kræver en klar prioritering af børneområdet, både politisk og økonomisk.

– Vi er landets mest stressede faggruppe, og socialrådgiverne på børneområdet er de mest stressede af de mest stressede. Uanset hvilken model, man vælger, skal det være en bunden opgave for politikerne at finde langt flere ressourcer til området. Derfor har vi også forslag om blandt andet et rimeligt sagstal med i vores udspil.

Samarbejde og inddragelse

I nogle sager vil den hjælp og støtte, som er sat i gang hurtigt på baggrund af screeningen, være tilstrækkelig, og så afsluttes sagen med indsatsen. Men når socialrådgiveren vurderer, at der er behov for en længerevarende eller mere omfattende hjælp, går næste skridt i sagsbehandlingen i gang – arbejdet med en børneplan (0-14 år) eller ungeplan (15-25 år). Se boks om børneplan.

Som nævnt skal den hjælp, der er sat i gang, køre videre og justeres løbende, mens socialrådgiveren arbejder med børne- eller ungeplanen. Planen skal afsluttes inden for fire måneder – seks måneder hvis den indeholder en omfattende undersøgelse af for eksempel forældrekompetencen – og er en samtænkning af den børnefaglige undersøgelse og handleplanen.

Det er helt afgørende at forstå, at screeningen ikke skal indeholde det samme som paragraf 50-undersøgelsen, og at den er langt mere fleksibel."

Ditte Brøndum, næstformand, Dansk Socialrådgiverforening

Socialrådgiveren skal afholde mindst én børnesamtale og mindst ét netværksmøde med andre fagpersoner omkring barnet under arbejdet med planen, barnet bliver inddraget i aftalerne om indsatserne og har direkte adgang til den ansvarlige socialrådgiver under hele forløbet.

Forskel på barn eller ung

Princippet for børneplanen og ungeplanen er ens, men der skal være to forskellige sæt af regler, da der er stor forskel på et barns og et ungt menneskes behov. Mens børneplanen typisk vil lægge vægt på hjælp og støtte i hjemmet, daginstitutionen eller skolen, handler ungeplanen om hele voksenlivet

Læs kronikken "Tidligere anbragt: Min mors kærlighed var vigtigere end madpakker og regelmæssig rengøring" på information.dk. Skribenten beskriver, hvordan hun som barn havde den samme socialrådgiver gennem otte år. Socialrådgiverens kendskab til familien var en af grundene til, at børnene kun var fjernet fra hjemmet i kortere perioder.

→ fra bolig og uddannelse til sundhed og efterværn. Både børneplanen og ungeplanen skal munde ud i en samarbejdsaftale mellem barnet, familien og fagpersonerne omkring barnet. Samarbejdsaftalen er den plan, som alle arbejder ud fra. Alle har et ansvar, og hvis der er en del af aftalen, som ikke holder, så har de involverede ret og pligt til at reagere over for den socialrådgiver, der er tilknyttet barnet eller den unge.

– Vores model vil betyde, at socialrådgiveren skal arbejde tættere på børnene, de unge og familierne, og den lægger vægt på inddragelse og samarbejde med både familier og andre fagpersoner som pædagoger og lærere, fortæller Ditte Brøndum.

Tid til samtalen

Det glæder socialrådgiver og forfatter Karen Glistrup, der gennem årene har set forfærdet til, mens bureaukratiet som en gøgeunge langsomt, men sikkert, har fortrængt noget af det mest centrale for socialrådgiveren, nemlig samtalen med børn og familier.

– Da jeg arbejdede på området, kunne jeg koncentrere mig om at blive en dygtig socialrådgiver frem for at finde ud af systemet. Bureaukratiet gav mening og understøttede det sociale arbejde, så der var mulighed for hurtigt at rykke ud og tale med børn og familier. Samtalerne er jo forudsætningen for det gode samarbejde, som det sociale arbejde helst skal bygge på, siger Karen Glistrup, som håber, at regeringen vil lytte til Dansk Socialrådgiverforenings forslag. Ifølge næstformand Ditte Brøndum bør lovgivningen fokusere på tidlig indsats, forebyggelse, inddragelse

og samarbejde, og hun håber også, at politikerne tager forslagene til sig.

– Politikerne og medierne fokuserer meget på de allermest udsatte børn. Det er forståeligt, for de har mest brug for vores hjælp. Vi skal bare også huske alle de andre, og at jo tidligere vi sætter ind, desto bedre kan vi hjælpe alle børn og familier, siger Ditte Brøndum.

LIVSBOG TIL ANBRAGTE BØRN OG UNGE

I udspillet "Tæt på Barnet" foreslår Dansk Socialrådgiverforening også, at anbragte børn og unge skal have en livsbog, som kommunerne forpligtes til at udarbejde. En livsbog med billeder, historier og dokumenter, som samler vigtige begivenheder i barnets liv. Bogen skal laves af de fagpersoner, der er tættest på barnet.

I forslaget hedder det blandt andet:

"Hvis børn og unge anbragt uden for hjemmet skal føle sig inddraget i deres egen sag, kræver det, at de forstår og kan reflektere over deres egen tilværelse. Mange af dem har meget kaotiske livsforløb bag sig og mangler det anker, som forældre typisk udgør i børns liv.

Derfor kan de have svært ved at se deres liv som et sammenhængende forløb, sætte det i perspektiv og forstå baggrunden for de beslutninger om hjælp og støtte, som socialrådgiveren skal træffe. For nogle kan mange svigt og traumatiske oplevelser også overskygge gode oplevelser og sejre så meget, at den unge ikke husker dem. De børn og unge, som samfundet overtager ansvaret for, skal lige som alle andre have mulighed for at forstå sig selv gennem deres egen historie, ikke mindst når det gælder deres potentiale og styrker."

Kilde: Dansk Socialrådgiverforening, "Tæt på Barnet"

Sagstal på børneområdet

- 60% af socialrådgiverne på børneområdet har et højere antal sager end DS' vejledende sagstal (20-30 sager).
- 60% af socialrådgiverne på børnehandicapområdet har et højere antal sager end DS' vejledende sagstal (25-35 sager).
- Der er socialrådgivere på børneområdet, som har over 66 sager.

Kilde: Dansk Socialrådgiverforening, "Rundspørge på børneområdet" som du kan læse på socialraadgiverne.dk/publikationer

Læs mere om DS' vejledende sagstal på socialraadgiverne.dk/sagstal

3 SKARPE TIL NÆSTFORMAND DITTE BRØNDUM

Vi har bedt socialrådgivernes næstformand svare på tre skarpe spørgsmål om Dansk Socialrådgiverforenings udspil "Tæt på Barnet".

Af Bjarke Hartmeyer Christiansen

Ditte Brøndum
Næstformand
for Dansk
Socialrådgiverforening

1 DS vil erstatte den børne-faglige undersøgelse med en screening og en børneplan. Hvad er problemet med den børnefaglige undersøgelse?

– Der er flere udfordringer, men det mest afgørende er, at den mange steder står i vejen for at sætte hurtigt ind med hjælp og støtte. Ifølge loven skal den børnefaglige undersøgelse som udgangspunkt færdiggøres, før der kan træffes afgørelse om indsatser. Jeg ved, at nogle kommuner i højere grad end andre sætter hjælp i gang sideløbende med den børnefaglige undersøgelse, men det bør ikke være en undtagelse.

2 Socialrådgiverne er landets mest stressede faggruppe, særligt dem på børneområdet. Hvordan skal de kunne nå at lave en screening og træffe en afgørelse på 10 hverdage?

– Først og fremmest vil jeg gerne slå fast, at screeningen er langt mindre omfattende og fleksibel end den børnefaglige undersøgelse. Den fokuserer på samtalen med barnet og forældrene og så på de faglige vurderinger, socialrådgiveren kan nå at indhente. Og kan det ikke lade sig gøre at nå en samtale med forældrene inden for 10 dage – for eksempel hvis der ikke kan skaffes tolk – så må den vente.

– Derudover forudsætter både dette og nogle af vores andre forslag, at politikerne prioriterer børneområdet. Det er nødvendigt med flere ressourcer, så socialrådgiverne har tid til det sociale arbejde. Hvis det kommer på plads, er jeg til gengæld sikker på, at den her model vil øge den faglige frihed og tilfredshed med arbejdet blandt socialrådgiverne og forbedre indsatsen til børnene, fordi de får hurtigere hjælp (Læs også artiklen "Økonomi står i vejen for den rigtige indsats" på side 23).

3 DS foreslår, at børn og unge bør have ret til en fast socialrådgiver, som de kan ringe og sms'e til på et direkte nummer - betyder det, at socialrådgivere skal stå til rådighed 24/7 også i weekender?

– Nej. Socialrådgiveren skal være tilgængelig på telefon og sms inden for normal arbejdstid, men når hun har fri, kan hun slukke arbejdstelefonen. Til gengæld skal børnene kunne komme i kontakt med kommunen døgnet rundt gennem en børnevenlig indgang, hvor de møder en børnefaglig voksen. Sådan er det desværre ikke i dag, hvor mange kommuner lader politiet klare opgaven uden for kommunens almindelige åbningstid.

KOMMUNER SKAL HAVE PLIGT TIL AT OPRETTE DØGNÅBEN INDGANG FOR BØRN

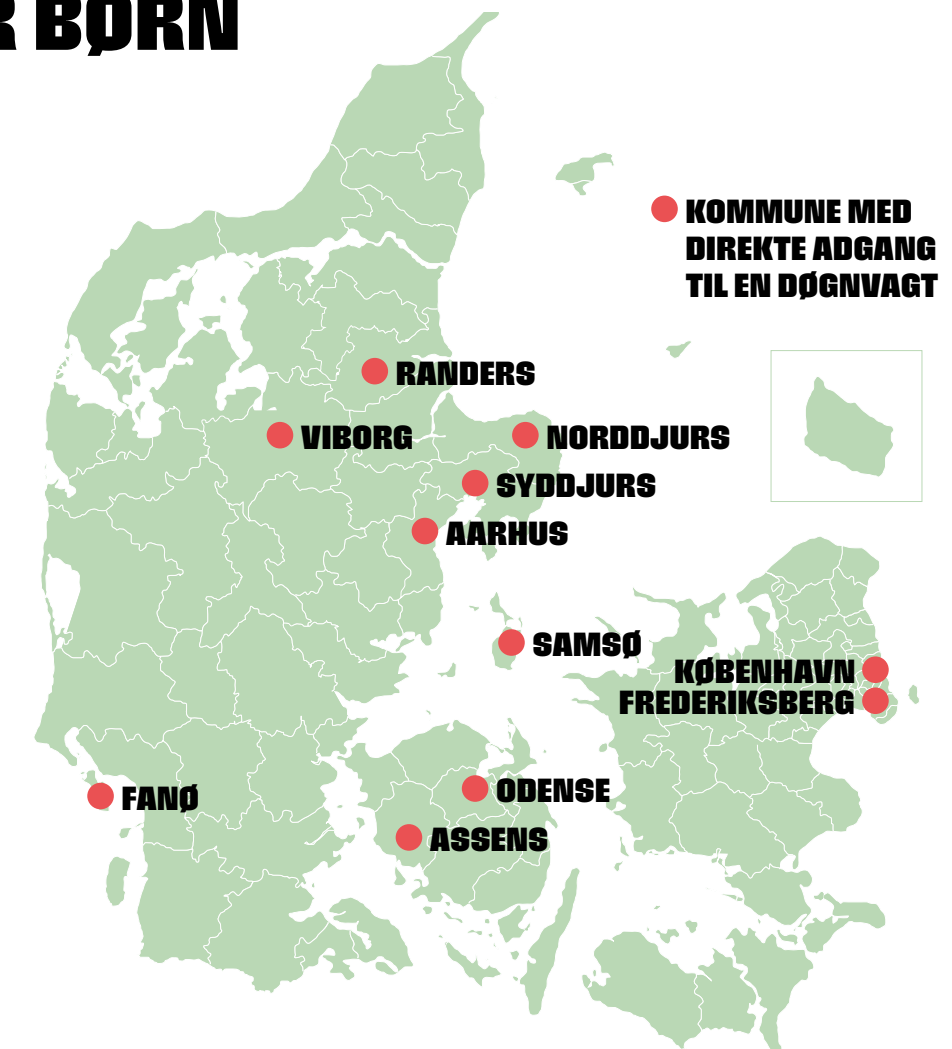
I blot 11 ud af 98 kommuner kan børn henvende sig direkte til en social døgnvagt, hvor de får kontakt til en relevant fagperson. I de fleste kommuner skal børnene uden for normal åbningstid kontakte politiet for at få akut hjælp. DS foreslår, at alle kommuner skal have pligt til at oprette en "Børnenes indgang".

Af Bjarke Hartmeyer Christiansen

NÅR ANTON PÅ 11 er stukket af hjemmefra efter et voldsomt skænderi med sin far, skal han vide, at han kan få hjælp her og nu. Han skal vide, hvor han finder hjælpen, og at han kan få den på sine egne præmisser. En optælling fra Dansk Socialrådgiverforening viser, at i mange kommuner er det svært for børn at vide, hvor de skal henvende sig for at få hjælp, og kun et fåtal har en social døgnvagt, som børn kan henvende sig direkte til direkte uden for normal åbningstid. De fleste steder skal de kontakte politiet, hvilket kan afholde mange børn fra at søge hjælp.

Tryk adgang til hjælp

Derfor foreslår Dansk Socialrådgiverforening, at alle kommuner skal have pligt til at oprette en "Børnenes indgang", som skal sikre, at flere børn ved, hvor de kan få hjælp, at de tør søge den, og at der skabes sammenhæng mellem den første

kontakt og det offentliges muligheder for at hjælpe sårbare børn.

– Vi svinger som samfund vores ansvar over for sårbare børn, når vi ikke tilbyder børnene en synlig, enkel og tryk adgang til hjælp fra en børnefaglig voksen døgnet rundt. Derfor skal kommunerne forpligtes til at oprette "Børnenes indgang" – en døgnåben og uformel indgang for alle børn, der har behov for hjælp. Her kan de få rådgivning fra en socialrådgiver eller en anden fagperson i børnehøjde, både ved fremmøde, over telefonen, via sociale

I kun 11 ud af 98 kommuner kan børn henvende sig direkte til en social døgnvagt, hvor de får kontakt til en relevant fagperson. I de fleste kommuner skal børnene uden for normal åbningstid kontakte politiet for at få akut hjælp. Det viser en optælling, som Dansk Socialrådgiverforening har lavet.

medier eller chat over nettet. Børnene kan være anonyme, hvis de ønsker det, fortæller næstformand Ditte Brøndum.

Forslaget om "Børnenes indgang" indgår også i DS' udspil "Tæt på Barnet".

ØKONOMI STÅR I VEJEN FOR DEN RIGTIGE INDSATS

Af Lærke Øland Frederiksen

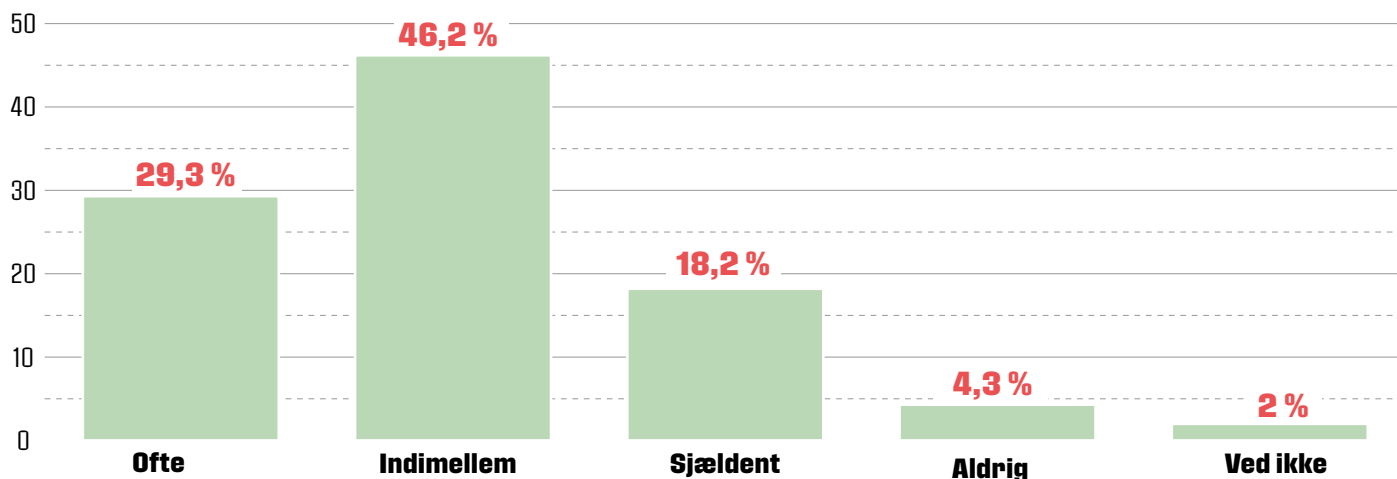
TRE UD AF FIRE socialrådgivere på børnehandicap- og børneområdet oplever, at økonomien indimellem eller ofte står i vejen for, at de kan iværksætte den fagligt korrekte foranstaltning eller anbringelse. Det viser en rundspørge blandt mere end 500 myndighedssocialrådgivere, som Dansk Socialrådgiverforening har foretaget.

En af de ting, som kommunernes pressede økonomi spænder ben for, er en hurtig indsats. Her står de formelle krav til børnefaglige undersøgelser og handleplaner ifølge socialrådgiverne i undersøgelsen også i vejen. Derfor foreslår Dansk Socialrådgiverforening en hurtig screening

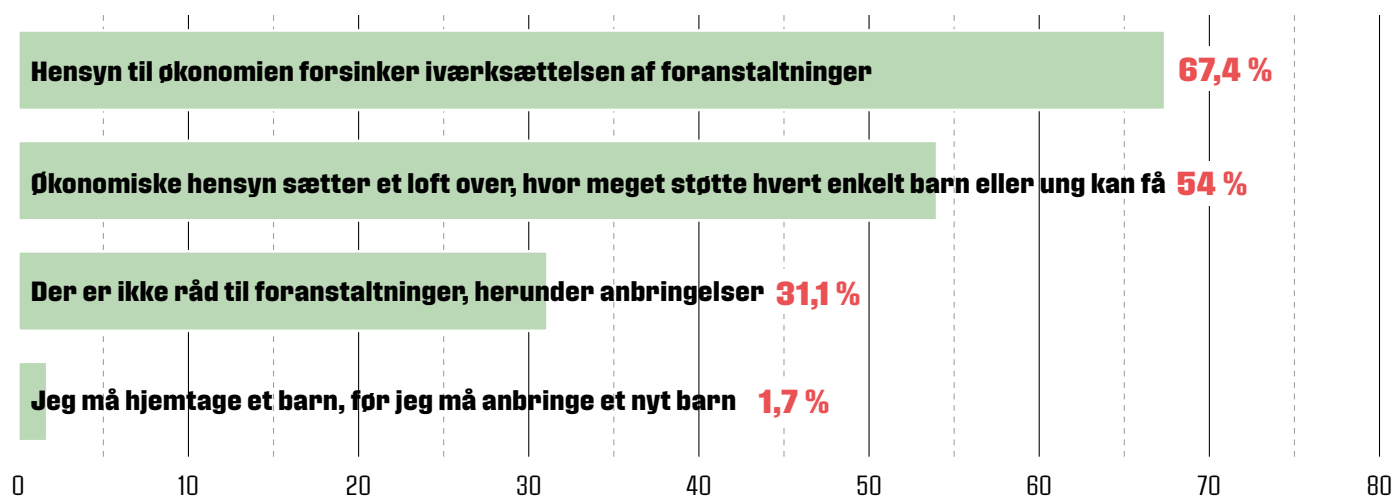
af alle sager som en del af den kommende Barnets Lov (se artikel side 16). Men undersøgelsen viser med al ønskelig tydelighed, at en ny lovgivning ikke kan stå alene – der skal også følge penge med, mener Ditte Brøndum, næstformand for Dansk Socialrådgiverforening.

– Det bør altid være socialrådgiverens faglige vurdering, og ikke kommunens økonomi, der afgør, hvilken hjælp udsatte børn og unge kan få. Sådan er det desværre ikke i dag, og det bliver regeringen nødt til at rette op på, hvis de vil sikre en tidlig og hurtig indsats til de udsatte børn og unge, siger hun.

Oplever du, at økonomiske hensyn står i vejen for at iværksætte den fagligt korrekte foranstaltning eller anbringelse?

Hvordan har du mere konkret oplevet, at økonomien står i vejen?

Note: De socialrådgivere, som svarede, at de økonomiske hensyn ofte eller indimellem stod i vejen, har her fået mulighed for at sætte kryds ved de udsagn, som de har oplevet.

HAR DU MULIGHED FOR AT SÆTTE HURTIGT IND MED STØTTE TIL UDSATTE BØRN?

Vi har spurgt fem socialrådgivere, om de har mulighed for at sætte hurtigt ind med støtte til udsatte børn og unge og deres familier. De har alle deltaget i Dansk Socialrådgiverforenings ressourcegruppe, som har bidraget til DS' indspark til den kommende "Barnets Lov", som statsministeren annoncerede i sin nytårstale.

Af Susan Paulsen

Livtag med børnefaglig undersøgelse

Signe Færch
Børneteamet,
Gentofte Kommune,
genvalgt medlem af DS'
hovedbestyrelse

- Generelt synes jeg, at det går for langsomt. Jeg tror, at mange problemer kunne afværges, hvis man satte foranstaltninger hurtigere i værk og undersøgte barnets situation parallelt hermed. Muligvis kunne nogle af børnenes problemer løse sig uden, at man skal igennem en børnefaglig undersøgelse, og jeg tror også, at meget af vores arbejde ville blive mere kvalificeret, fordi vi så har arbejdet med barnet og familien

fra dag ét. Vi ville hurtigere blive klogere på barnets situation, graden af alvor, og hvordan familien bedst kan hjælpes.

- Som det er nu, kan man nogle gange, efter at familien har ventet på den børnefaglige undersøgelse og visitationsprocessen i seks måneder, sætte noget i værk - eksempelvis familiebehandling - for så hurtigt at konstatere, at de her forældre er dårligere kognitivt, end vi har været klar over, og de får ikke det optimale ud af indsatsen. Derfor giver det for mig rigtig god mening at tage livtag med den børnefaglige undersøgelse og finde en ny måde at arbejde på. Mindre skriftorienteret - og mere handlingsorienteret.

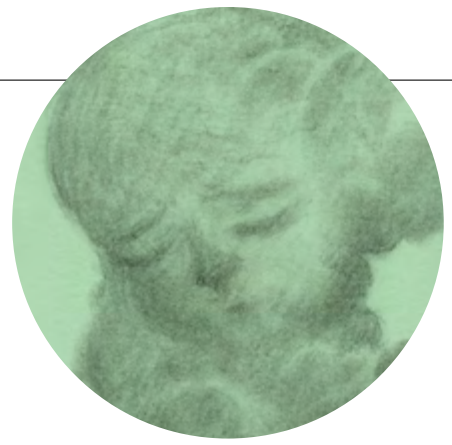
Det kan gå grueligt galt på fire måneder

Dorthe Norlyk
Den sikrede institution Koglen,
Region Midtjylland. Formand for
faggruppen Døgninstitutioner og Opholdssteder

- De væsentligste barrierer for hurtig handling og støtte fra kommunernes side handler om knaphed på økonomiske ressourcer og tid - og ikke mindst socialrådgivernes manglende beslutningskompetence. Når der skal bevilges noget ekstra, som ikke indgår i vores ydelse for den pågældende unge her på Koglen, kan der være ventetid.

- Ventetiden kan betyde, at den psykologiske undersøgelse forsinkes, og anbringelsesperioden forlænges. Der er også den anden version, hvor undersøgelsen ikke bevilges, hvilket kan betyde, at vi ikke får tilvejebragt den viden, hvor vi finder ud af, hvordan man hjælper den unge bedst.

- DS' forslag om et mere fleksibelt system med en hurtig screening er en god idé. Selv om konteksten er en anden her, så screener vi også vores unge med redskabet YLS/CMI, som er målrettet unge kriminelle. På baggrund af en hurtig screening ude i kommunerne kan man handle mere målrettet og aktuelt, så problemerne ikke får lov til at udvikle sig i den ventetid, som følger af paragraf 50-undersøgelsen. Det kan nå at gå grueligt galt for et ungt menneske i løbet af fire måneder.

Når ventetiden bliver et vakuum

Malene Sandie Thackrah

*Familieafdelingen,
Frederiksberg Kommune,
pt. på barsel*

- Muligheden for at handle hurtigt og sætte en foranstaltning i gang findes - i kraft af servicelovens paragraf 11. Det kan hjælpe en familie, hvor børnene eksempelvis er i mistrivsel på grund af forældrenes skilsmisse. De får tilbudt familiebehandling med 10 samtaler efter paragraf 11. Derefter ringer behandleren og fortæller, at familien har brug for mere. Men så skal vi først lave

en børnefaglig undersøgelse, som kan åbne for mere støtte.

- Og det er her problemet opstår. Typisk vil ledelsen ikke bevilge flere penge, før den børnefaglige undersøgelse er klar. Det tager som bekendt cirka fire måneder, og i den periode afbrydes familiebehandlingen, og familien befinder sig i et vakuum. Det er fuldstændig rundtosset, og det er derfor, at en hurtig screening vil kunne gøre en kæmpe forskel, så borgerne ikke skal stoppe op midt i et forløb. Men det kræver også, at vi streger forskellen mellem at få støtte via paragraf 11 og via paragraf 52 og siger, at støtte er støtte.

Hurtig screening er mere nænsomt

Anja Carlsen

Den Sociale Døgnvagt i København

- I Den Sociale Døgnvagt har vi en række muligheder for at handle akut. Men vi møder ofte unge og forældre i Den Sociale Døgnvagt, som har en oplevelse af, at der "ikke sker noget", og at de venter meget længe på at få den støtte fra kommunen, som de mener, at de har brug for.

- De har ofte en oplevelse af, at venteperioden er medvirkende til, at problemerne ikke bliver afhjulpel, men oplever tværtimod, at problemerne

vokser sig større i "venteperioden". Og vi ser særligt hos de unge, at de, hvis de oplever, at der går for lang tid, mister tilliden til, at "systemet" kan og vil hjælpe dem.

- I forhold til screeningen på de 10 dage, som Dansk Socialrådgiverforening foreslår, er det min faglige holdning, at det vil være en kæmpe hjælp og støtte for familierne. De vil i højere grad end nu hurtigt få afklaret behovet for en foranstaltning, iværksat en foranstaltning og samt måske få af-dækket, hvor længe den kan vare. Det vil være mere nænsomt for børnene og deres familier.

Skarpere på ordentlighed

Sisi Ploug

*Projektkonsulent i "Fremskudt funktion" i Region Syddanmark.
Formand for faggruppen Børn, Unge og Familier. Nyvalgt medlem af DS' hovedbestyrelse.*

- Med afprøvning af vores fremskudte regionale funktion skal psykisk sårbare børn og unge og deres familier opleve, at de får hurtig hjælp i nærmiljøet, at samarbejdet mellem psykiatrien og kommunen fungerer, og at der er fokus på, hvad det enkelte barn har brug for, for at kunne bevare tilknytningen til hverdagslivet.

- Og vi har gode erfaringer. Vi kan reagere indenfor en uge eller 14 dage, hvor der eksempelvis bliver etableret et samtaleforløb. Barnet kan lide af angst eller skolevægning, og vi har også en del med OCD-symptomer. Vi har kæmpet lidt med forestillingen om, at vores møde bare er endnu et i rækken af netværksmøder, og så sker der ikke så meget mere. Men allerede på mødet lægger vi en plan for, hvem der gør hvad og hvorfor, og vores projektmedarbejdere er tovholder på planen.

- Det er værdifuldt at kunne reagere hurtigt - og derfor giver det rigtig god mening med et mere fleksibelt kommunalt system med en hurtig screening af barnet eller den unge. At skulle vente på en indsats i mindst fire måneder er ikke til at holde ud for hverken barnet eller familien. Der er en ordentlighed i det her, som vi skal blive mere skarpe på. ◆

Mads Bilstrup Formand for Dansk
Socialrådgiverforening**Ditte Brøndum**Næstformand for Dansk
Socialrådgiverforening

'TÆT PÅ BARNET' VISER VEJEN FOR BØRNEOMRÅDET

EN STATSMINISTERS nyt-årstale kan være mere eller mindre interessant. Men vi var mange socialrådgivere, der spidsede ørerne gevaldigt, da hovedtemaet for Mette Frederiksens tale viste sig at være de udsatte børn.

Bebudelsen af et stort regeringsudspil betød startskudtet på et stort arbejde i Dansk Socialrådgiverforening. På et samarbejde med vores socialrådgivere i ressourcegruppen på børneområdet, med interesseorganisationer og med de øvrige faglige organisationer. Det har været en nødvendig opgave at sikre, at vi som socialrådgivere er med til at forme fremtidens socialpolitik. Resultatet af det arbejde er udspillet 'Tæt på Barnet'.

De sårbare børn og børn med handicap har brug for en særlig indsats. Der gøres et stort arbejde i dag. Men I, der arbejder på børneområdet, ved alt om de problemer, der præger området. I peger i høj grad på manglende tid, for mange sager og økonomisk pres som hindringer for det gode socialfaglige arbejde. 'Tæt på Barnet' er et opgør med de strukturer og rammer, der udgør hindringer. For vi deler overordnet regeringens ambition om, at børnene skal komme først.

Vores udspil tager afsæt i tre principper: Flere børn skal hjælpes tidligere og hurtigere, børn skal inddrages bedre og socialrådgiverne skal have tid til det sociale arbejde. Ud fra de principper har vi produceret forslag til både store og små ændringer i det nuværende system.

'Tæt på Barnet' gør mig stolt som formand for socialrådgiverne.

” Vi sætter retning med konkrete og realistiske løsninger, der er blevet til i samarbejde og med fagligheden i centrum - til gavn for de børn, som har brug for vores indsats.

giverne. Vi sætter retning med konkrete og realistiske løsninger, der er blevet til i samarbejde og med fagligheden i centrum - til gavn for de børn, som har brug for vores indsats.

'Tæt på Barnet' er en påmindelse om, hvor meningsfuldt socialrådgiverarbejdet er. At være med til at sikre trivsel, glæde og velfærd for sårbare børn er en af de vigtigste opgaver i vores samfund.

Jeg fik mit første faste job som socialrådgiver, fordi, som den kvindelige chef sagde: "Du har jo to børn og har fortalt, at I har opgivet at få flere, så du skal nok ikke på barsel" og "Ja, jeg må jo egentlig slet ikke snakke om det her". Det var i 2000!

Lotte K. Kasten,
pensioneret socialrådgiver.

Der er alle de nye indtryk, der er alle de mennesker, man skal lære at kende. Der er også en masse - ikke paragraffer, for dem kender vi fra skolebænken - men nuancer. Man skal helt ned i vejledninger og bekendtgørelser og lære alt det stof, som man skal blive rigtig sikker i. Man er SÅ træt, når man kommer hjem. Det tror jeg bare er en helt naturlig del af det at være nyuddannet. Jeg lærte, at det første år på arbejdsmarkedet er hårdt. Men det er også fantastisk. Så nyd det!

Vibeke Pichard, uddannet
socialrådgiver sommeren
2020

Jeg er glad for, at I som faggruppe konstruktivt spiller ind med forslag til, hvordan beskæftigelsesindsatsen bedst kan indrettes i lyset af erfaringer gjort under corona-krisen. Jeg er helt enig med jer i, at det er vigtigt, at særligt borgere med andre udfordringer end ledighed får den støtte og hjælp, som de har behov for.

Peter Hummelgaard,
beskæftigelsesminister til
Faggruppen Beskæftigelse i
Dansk Socialrådgiverforening

Det kan lade sig gøre at give socialt udsatte bedre behandling. Dygtige fagfolk på hospitaler, hos egen læge og i kommunerne kan sikre socialt udsatte et godt møde med sundhedsvæsenet. Men det er nødvendigt, at de taler sammen. Det nytter ikke, at socialt udsatte selv er ansvarlige for at koordinere de sociale indsatser i kommunen med lægens anbefalinger og hospitalsbehandlinger.

Vibe Klarup, formand for
Rådet for Socialt Udsatte

Regeringen lovede også, at udsatte stofbrugere skulle sikres mere hjælp og værdighed, men der er ikke taget fornødne initiativer. Her er kriminaliseringen et af de største problemer, og det mest nærliggende er derfor at afkriminalisere stofbrugere, som statsminister Mette Frederiksen i øvrigt selv bakkede op om helt tilbage i 2010. Det er en gåde, hvorfor Folketinget ikke bredest muligt tager afkriminalisering af udsatte med til bordet ved forhandlingerne om politiforliget. For der må være en hel del at spare ved blot at ophøre med at jage hjemløse og stofbrugere.

Nanna W. Gotfredsen,
jurist og medstifter af Gade-
juristen, blog i Arbejderen den
9. september

Anne Jørgensen
Formand, Region Syd

Rasmus Balslev
Formand, Region Øst

Trine Quist
Formand, Region Nord

Ida Louise
Jervidalo

**Karina Rohr
Sørensen**

René
Nielsen

Louise
Marie Friis

Leder, Den
Socialle
Døgnvagt,
Københavns
Kommune

TAK FOR KAMPEN

DET ER et kæmpe privilegium som regionsformand at have mødt så mange dejlige socialrådgivere, der er dybt engageret i deres arbejde, faglighed og i at give borgerne en ordentlig indsats. Nu har jeg valgt at take af efter 18 år på posten.

Mit faglige engagement blev tændt af vilkårene for vores arbejde og organisering. Jeg startede som TR-suppleant, og så bed det sig fast. Som TR og FTR var der brug for organisationsændringer, store omstillinger og at arbejde strategisk med den store organisation for at sikre socialrådgiverarbejdet for den enkelte.

Jeg har været fagligt aktiv, fra før jeg blev gravid med mit andet barn i 1986. Jeg har truffet så mange dygtige og spændende mennesker blandt socialrådgivere, politikere og ansatte både lokalt og centralt. Jeg har fået viden og venskaber. Jeg har også været en del af den danske fagbevægelse, hvor vi står sammen, når det gælder. Det er spændende – og hårdt. Det er mange arbejdstimer, og det er en hel livsstil.

Nogle af de største succeser har været, at DS forblev en selvstændig lille aktiv og markant fagforening og ikke fusionerede med HK. Det var den rigtige beslutning, og DS har klaret sig rigtig godt. En anden succes var, da ombuds-

manden gav socialrådgiverne i B&U i Odense Kommune og DS ret i, at kommunens besparelser på foranstaltninger var ulovlige. Her var DS i dén grad dagsordensættende i pressen, og det foregik i et nært samarbejde med TR, AMiR og den medarbejder, der turde stå frem.

Generelt har hverdagens små succeser været de største. Det vedvarende samarbejde med medlemmer, TR, AMiR, den daglige ledelse, klubber, konsulenter og det fagpoliti-

**”
Generelt har hverdagens små succeser været de største.**

ske samarbejde med øverste ledelser og politikere lykkes ofte med gode resultater. Det fortjener, at vi praler lidt mere af det, og gør det mere synligt for alle medlemmer.

Jeg ved, jeg kommer til at savne jer alle. Jeg har haft verdens bedste job. Tak for 18 år som fuldtidspolitiker i DS. Jeg glæder mig til at få mere tid til familie og venner, og forhåbentlig til et andet spændende job på færre timer og med mere fast arbejdstid.

Jeg giver med glæde arbejdet videre til vores nye regionsformand Mie Moll og den nyvalgte regionsbestyrelse, forretningsudvalget og hovedbestyrelsen. Vi ses.

Flydende afmagt

For det meste er mit job ret kontoragtigt. Men af og til er det anderledes. Så opstår der ting, som gør, at jeg bliver en del af det sociale arbejde. En mulighed for lige at være "en rigtig socialrådgiver" igen.

Det, der overrasker mig i de akutte situationer, er borgernes evne til at samarbejde på tidspunkter, hvor de er mest ude af balance. Hvor de er fyldt med frygt, usikre på, hvad der skal ske, og hvor vi som system – uanset hvor flinke vi er, og hvor meget vi giver kaffe – må virke alt for magtfulde.

Jeg bliver optaget af de forventninger, vi kan have til høflig tale, rolig ageren i en situation, hvor de er en lille bitte båd i et frådende hav. Dem, der kommer nemmest i land, er dem, der ligner os mest. Dem med gode uddannelser, som kender sproget og koderne...

Dem, vi efterlader på perronen, er de hårdest ramte. Dem, der måske selv er systemets børn, dem der aldrig lærte at tale som en giraf, dem, der er allergiske over for os, når vi siger: "Jeg hører, hvad du siger". Dem, der taler flydende afmagt.

Flydende afmagt kan lyde højt. Være fyldt med ikke så pæne ord og gestikulation, der er lidt voldsom. Flydende afmagt er rædsel. Det er at være så bange, så afmægtig, så lille – og samtidig mødes med kravet om at passe ind i et rundt hul, selv om man føler sig helt firkantet.

Når nogen er bange, kan de have brug for, at vi rykker tættere på, forstår vigtigheden af at se deres intentioner. Vi skal arbejde med at være konkrete og tydelige. Vi skal hjælpe med at oversætte det, de spørger om, så systemerne kan høre andet og mere end formen.

Mit håb er, at vi bare en gang imellem ser væk fra det, de ikke kan, og kaster et kritisk blik på vores egen andel. Ser på, om vi kan blive bedre til at tale med dem, der taler flydende afmagt.

Trine Schultz
Professor (mso) i
Socialret ved AAU, Social
Law Research Centre.
Forsker i social-
forvaltningsret, med
særlig fokus på børne-
og ungeområdet

Søren Blæsbjerg
Studielektor i Socialret
ved AAU, Social Law
Research Centre.
Forsker i socialforvalt-
ningsret, med særlig
fokus på udsatte-, han-
dicap- og ældreområdet

John Klausen
Professor (mso) i
Socialret ved AAU, Social
Law Research Centre.
Forsker i socialforvalt-
ningsret, med særlig
fokus på forsørgelse
og beskæftigelse

Kommunerne kan blive pålagt erstatningsansvar, hvis de ikke lever op til grundlæggende forvaltningsretlige forpligtelser

Udgifter til advokat eller anden professionel bistand er efter Ankestyrelsens vurdering hverken en nødvendig merudgift eller en rimeligt begrundet enkeltudgift. Men lever kommunen ikke op til grundlæggende forvaltningsretlige forpligtelser, så kan det udløse erstatning for udgifterne. Det fremgår af en landsretsdom.

KOMMUNERNE HAR PÅ det sociale område høje omgørelsesprocenter, hvilket eksempelvis fremgår af Danmarkskortet fra Social- og Indenrigsministeriet. På socialområdet generelt var omgørelsesprocenten for de ankede sager på landsplan 41 procent. i 2019.

I de omgjorte sager har kommunerne endda revurderet sagerne som led i remonstrationen. Det betyder, at det må antages, at der er sket fejl i flere sager end de, der er påklaget, da kommunen selv efter revurderingen ikke har opdaget de markante sagsbehandlingsfejl. Spørgsmålet er i forlængelse heraf, om borgerne kan få dækket advokatombudsninger eller omkostninger til dækning af professionel bistand.

I principafgørelse 116-13 anfører Ankestyrelsen, at den sikrede ikke kan få dækket sine udgifter til advokat i forbindelse med en arbejdsskadesag, idet der ikke er hjemmel til at få dækket udgifterne i arbejdsskadesikringsloven, og at "baggrunden for, at der ikke er givet mulighed for at dække advokatudgifter, er, at arbejdsskademyndighederne er forvaltningsorganer, som er underlagt et undersøgelsesprincip", som derfor er forpligtede til af egen drift at oplyse sagen tilstrækkeligt, inden der træffes afgørelse. I principafgørelse C-57-03 bruges ensly-

dende argumenter i forhold til servicelovens § 100 om merudgifter og aktivlovens § 81 om enkeltudgifter, hvor Ankestyrelsen lagde vægt på, at en administrativ myndighed har pligt til at belyse en sag fra alle sider og træffe afgørelse på grundlag af samtlige oplysninger (officialprincipet). Ankestyrelsen henviste endvidere til helhedsprincipet i retssikkerhedslovens § 5.

Advokatudgifter er således efter Ankestyrelsens vurdering hverken en nødvendig merudgift efter servicelovens § 100 eller en rimeligt begrundet enkeltudgift efter § 81 med henvisning til kommunernes grundlæggende forvaltningsretlige forpligtelser.

Vurdering af erstatningskrav

Virkeligheden er dog en anden, når kommunerne netop ikke lever op til de grundlæggende forvaltningsretlige forpligtelser. Derfor er det naturlige spørgsmål, om kommunerne er erstatningsansvarlige, hvis kommunerne ikke lever op til eksempelvis den grundlæggende forvaltningsret, og om en borger eksempelvis kan få dækket regningen til en advokat eller privat socialrådgiver.

Det korte svar er ja. I landsretsdommen FED 2013.140 havde en mor en hjemmeboende datter. Datteren var multihandi-

cappet. Moren havde lidt et økonomisk tab på grund af kommunens mangelfulde sagsbehandling, da moren på grund af kommunens fejl havde antaget en advokat. I den konkrete sag fik moren en erstatning på 42.500 kr.

I byrettens dom lægges til grund, at der i sagen var flere afgørelser, hvor sagen ikke var fornødent oplyst, ikke var tiltrækkeligt begrundet, og der ikke blev foretaget fornøden partshøring.

Byretten anfører, at en sådan sagsbehandling kan være ansvars pådragende efter dansk rets almindelige erstatningsret, og at det i den foreliggende sag som følge af kommunens fejl har været påregneligt for kommunen, at borgeren måtte søge advokathjælp. Landsretten tiltræder byrettens begrundelse og lægger herudover vægt på, at kommunen ikke behandlede morens klage, førend advokaten rettede henvendelse, ligesom det lægges til grund, at kommunen på grund af advokatens henvendelse traf en midlertidig afgørelse, således at moren fik bevilget 15 timers aflastning. Ankestyrelsen kan ikke tilkende erstatning, og derfor skal kravet rejses ved domstolene, hvilket afskærer de fleste fra at rejse kravet.

Kommunerne har dog mulighed for at udbetale sådanne krav, hvis det er et tilstrækkeligt sikkert krav, ligesom de er forpligtede til konkret at vurdere dette, hvis borgeren kræver erstatning. Med de høje omgørelsesprocenter må det antages, at der i en markant del af sagerne i kommunerne vil være et erstatningskrav – så nu er det op til kommunerne at vurdere, om de skal betale ved kasse 1.

nsvar, hvis ingsret

Hovedkonklusion

Kommunerne kan efter en konkret vurdering blive erstatningsansvarlige for de udgifter, som en borger påføres, hvis borgeren antager professionel bistand ud fra et behov, som skyldes kommunens sagsbehandlingsfejl.

Det må antages at være tilfældet i en markant del af sagerne med henvisning til de høje omgørelsesprocenter. Kommunerne er forpligtede til at vurdere, om de skal betale ved kasse 1, hvis en borger kræver erstatning.

Kommunerne har på det sociale område høje omgørelsesprocenter i de ankedede sager:

- Omgørelsesprocenter på landsplan: 41 pct.
- Særlige bestemmelser på børnehandicapområdet: 51 pct.
- Særlige bestemmelser på voksenhandicapområdet: 46 pct.

Kilde: Danmarkskortet fra Social- og Indenrigsministeriet for 2019.

DEBAT

Du kan maile til redaktionen@socialraadgiverne.dk.

Deadline for læserbreve til nr. 11/20 er 27. oktober klokken 9.00
Maks 1900 anslag inkl. mellemrum

SAMME STØTTE TIL BØRN MED HANDICAP UANSET KOMMUNE

Vibeke Larsen, May-Britt Søndergaard Justesen, Ellen Bæk-gård, Bente Elton Rasmussen, Marianne Engebjerg Nielsen, Mie Vode Moll, bestyrelsen i DS' Handicapfaggruppe, samt en lang række socialrådgivere som medunderskrivere.

Mennesker med handicap og deres familier har brug for socialrådgivere, der har tid til den grundige og løbende dialog om deres udfordringer, ønsker og behov. Tidspres og økonomi står desværre ofte i vejen.

Søren og Jane flyttede fra en kommune til en anden. Hvor de hidtil havde måttet lægge arm med kommunen om at få den hjælp og støtte, som deres svært hjerneskadede datter havde brug for, blev de kort efter flytningen ringet op af en socialrådgiver i den nye kommune.

Hun lagde op til et tæt samarbejde og tilbød dem efter en ny vurdering en bedre handicapbil, flere hjælpemid-

» Hvordan kunne der være så stor forskel på kommunernes vurderinger?

ler i hjemmet og langt flere hjælpetimer til deres datter, end den gamle kommune gav dem. Søren og Jane var glade – men undrede sig. Hvordan kunne der være så stor forskel på kommunernes vurderinger af behovet for hjælp og støtte?

Lige som borgergrupper og organisationer er vi dybt frustrerede over den måde, vi som samfund har nedprioriteret den kommunale indsats til mennesker med handicap. I de første år efter

at Søren og Jane fik deres datter, havde de jævnligt møder med kommunen, men mødte kun sjældent den samme socialrådgiver flere gange.

Sandheden er, at mange socialrådgivere stoppede på grund af et enormt tidspres og ringe muligheder for at tilbyde den hjælp og støtte, familierne havde behov for. Samtidig var de fleste nyuddannede, men fik hverken grundig oplæring, sparring med kolleger eller efteruddannelse. Derfor holdt en socialrådgiver i handicapafdelingen i gennemsnit et halvt år. De heldige nåede selv at sige op; de andre blev syge af stress.

I Søren og Janes nye kommune ser det helt anderledes ud. Her har byrådet besluttet, at alle borgere med handicap skal have én fast socialrådgiver. Socialrådgiverne har tid til at opbygge et godt samarbejde med familierne, kommunen stoler på deres faglige vurderinger og sørger for fagligt kvalificerede tilbud. Socialrådgiverne er glade for deres arbejdsplads, de har mulighed for at vende svære sager med kollegerne, får jævnligt efteruddannelse og supervision – og der er sjældent behov for at slå en stilling op i afdelingen.

Debatindlægget blev bragt i Politiken 8. september. Dette er en forkortet version – læs hele indlægget på socialraadgiverne.dk/debatindlaeg

MIT ARGUMENT

Har du et **skarpt argument** på max. 700 anslag inkl. mellemrum, så skriv til os på argument@socialraadgiverne.dk

Sanne Sanaa

Socialrådgiver, Center for Børn og Familie, Myndighed og tilsyn i Rønne

GLAD FOR 4-DAGES ARBEJDSUGE

Jeg har haft en 4-dages arbejdsuge det seneste år. Det giver mig meget større fleksibilitet og muligheder for at "komme helt ned i gear". Det gør en forskel på det personlige plan og for familielivet. Jeg læner mig op ad, at det skal være et tilbud for den enkelte, da familier med små børn kan have udfordringer med institutlivets åbningstider.

Covid-19 har også vist os, at hjemmearbejdspladser kan være effektive, så det måske er muligt at tage et par timer om aften derhjemme, når familien er "faldet til ro".

Det handler om at finde en fleksibel hverdag, så vi kan få trivsel og de gode refleksioner op og sygefraværet ned.

Sundhed i Danmark præget af sociale forskelle og social arv

Den sociale arv og de sociale forskelle i sundhed er mindre i Polen, Slovakiet og Bulgarien end i Danmark. En del af forklaringen kan være, at de højtuddannede danskere er endnu sundere end højtuddannede i andre lande, og det gør forskellene mere markante.

Anders Hjorth-Trolle,
Joseph Molitoris og Mads
Lybech Christensen,
ROCKWOOL Fondens
Forskningsenhed

Det kan virke overraskende, at velstående lande som Danmark og Sverige har et relativt højt niveau af sociale forskelle og social arv i sundhed, særligt med tanke på de to landes generelt høje niveau af sundhed og fokus på lige adgang til sundhedsydelse.

Det er imidlertid tendensen i en analyse fra ROCKWOOL Fondens Forskningsenhed, at de lande, som har mest ulighed og social arv i sundhed, også er kendetegnet ved at være rige lande, hvor folk lever længe og lever relativt sundt (målt ved hhv. BNP pr. indbygger, dødelighed og andelen af rygere).

Analysen dækker ikke de konkrete årsagssammenhænge, men i analysen peger vi på, at danskeres livsstil og nedarvede gener muligvis spiller en stor rolle. Det kan skyldes, at Danmark i nyere tid generelt ikke har været præget af store fælles trusler mod befolkningens sundhed, og derved kommer

individuelle faktorer såsom uddannelse og forældres helbred til at spille en større rolle for danskeres egen sundhed, hvilket øger de sociale forskelle.

Selv om danskerne sammenlignet med andre lande er et sundt folkefærd, har Danmark alligevel et højt niveau af både sociale forskelle og social arv, når det kommer til sundhed. Analysen er baseret på data fra over 100.000 personer i Europa og USA.

De sociale forskelle og den sociale arv i sundhed er højere i Danmark end i for eksempel Polen, Slovakiet og Bulgarien, men er lavere end i Sverige, England og USA. Analysen bruger data fra internationalt sammenlignelige spørgeskemaundersøgelser, som måler sundhed og socioøkonomiske forhold blandt et repræsentativt udvalg af personer over 50 år. Sundhed er målt som antallet af kroniske lidelser (KOL, diabetes, kræft, højt blodtryk og følgerne af slagtilfælde), som en person er blevet diagnosticeret med af en læge.

I Danmark har personer over 50 år i gennemsnit 0,57 af disse lidelser (se figur 1) og er dermed blandt de fire lande med færrest kroniske lidelser. Når det gælder sociale forskelle og social arv i sundhed, viser analysen dog, at Danmark

generelt ligger på et højere niveau end de fleste lande i undersøgelsen (se figur 2 og 3).

Uddannelse og sundhed

Danmark er blandt 11 ud af 28 lande med relativt store sociale forskelle i sundhed. Uddannelse er en medbestemmende faktor for personers sundhed. Det viser analysen af data fra 100.000 personer, som ROCKWOOL Fondens Forskningsenhed har foretaget. De sociale forskelle i sundhed er i denne undersøgelse målt som forskellen i antal kroniske lidelser mellem personer med eller uden videregående uddannelse.

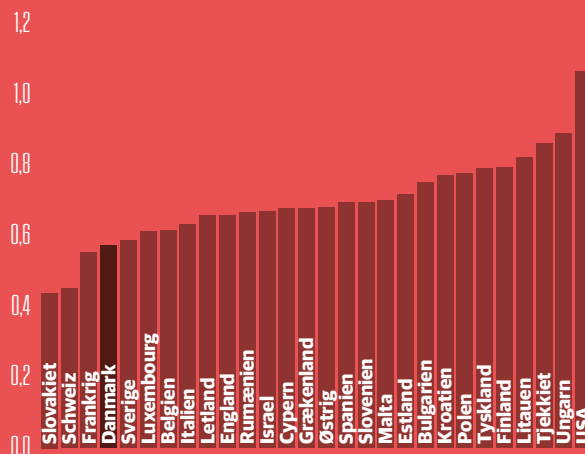
Som det fremgår af figur 2, er denne forskel 0,15 i Danmark. Det betyder, at blandt 10 personer over 50 år uden videregående uddannelse vil der være 1,5 flere kroniske lidelser end blandt 10 personer over 50 år med videregående uddannelse. Det tyder altså på, at en persons uddannelse er en medbestemmende faktor for hans eller hendes sundhed.

Denne sammenhæng kan eksempelvis skyldes forskelle i arbejdsforhold eller livsstil for personer med forskellige uddannelsesniveauer, såsom kostvaner, rygning, alkohol og motion. I denne analyse er disse mulige sammenhænge

ULIGHED I SUNDHED

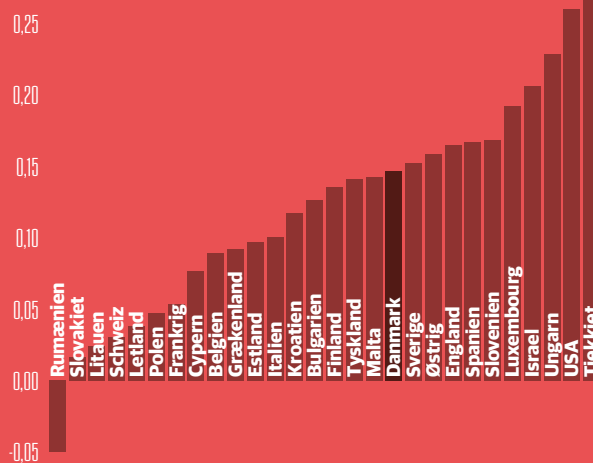
Figur 1: Antal kroniske lidelser

Blandt personer over 50 år

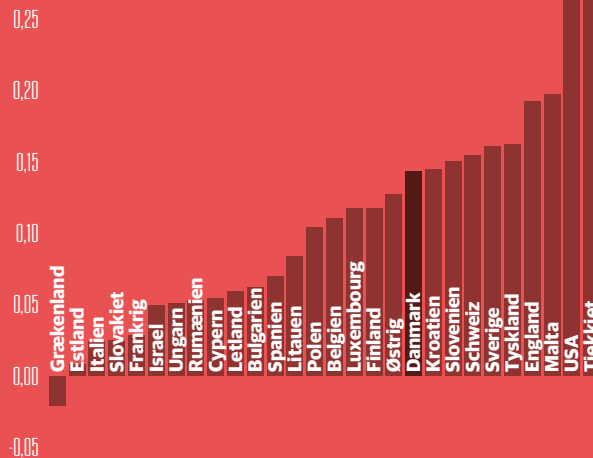
Figur 2: Sociale forskelle i kroniske lidelser

Målt som forskel i kroniske lidelser mellem uddannelsesgrupper blandt personer over 50 år

Figur 3: Social arv i sundhed

Målt som forskel i kroniske lidelser afhængig af forældres levetid blandt personer over 50 år

dog ikke blevet undersøgt. I lyset af de relativt store sociale forskelle i Danmark er det vigtigt at huske, at danskernes overordnede sundhed ligger i den høje ende. Når vi i Danmark ser store sociale forskelle,

med formodentlig dårligt helbred, har flere kroniske lidelser end dem, hvis forældre havde længere levetid.

I Danmark er forskellen mellem de to grupper 0,14 kroniske lidel-

Analysen dækker ikke de konkrete årsagssammenhænge, men i analysen peger vi på, at danskernes livsstil og nedarvede gener muligvis spiller en stor rolle.

kan det derfor skyldes, at danske højtuddannede er endnu sundere end højtuddannede i andre lande.

Dårlig sundhed nedarves

Danmark er blandt ti lande med et højt niveau af social arv i sundhed. De øvrige 18 lande i undersøgelsen har et lavere niveau. Det viser analysen fra ROCKWOOL Fondens Forskningsenhed. Social arv i sundhed er i denne analyse defineret som sammenhængen i helbred mellem forældre og deres børn. Som mål for forældrenes helbred anvendes deres levetid, nærmere bestemt om begge forældrene døde, inden de blev 75 år.

Analysen viser, at personer, hvis forældre havde kort levetid, og der-

ser. Det betyder, at blandt 10 personer med forældre med kort levetid vil der være 1,4 flere kroniske lidelser end blandt 10 personer med forældre med lang levetid.

Danmark er dermed blandt de ti lande med de højeste niveauer af social arv i sundhed. Denne position for Danmark kan muligvis tilskrives danskernes nedarvede gode eller dårlige vaner i forhold til sundhed, eller at børn ofte ender i samme type beskæftigelse som deres forældre, men forskellen afspejler sandsynligvis også nedarvet genetik. I denne analyse er disse mulige sammenhænge dog ikke blevet undersøgt.

Analysen er foretaget for corona-pandemien og tager således ikke denne i betragtning, red.

FORRÅELSE KAN RAMME ALLE

Forråelse kommer af afmagt skabt af blandt andet moralsk stress, omsorgstræthed og pseudoarbejde, og derfor er velfærdsmedarbejdere som socialrådgivere også i risiko for at blive ramt af forråelse, mener psykolog og forfatter Dorthe Birkmose.

un er ikke stolt af det, men Dorthe Birkmose har været med til at latterliggøre, bagtale, afvise, være kort for hovedet samt ignorere telefonopkald og e-mails fra en mor, der kritiserede Dorthe Birkemose og det øvrige personale.

Af Dorthe Kirkgaard Nielsen
Foto: Michael Drost-Hansen

Forråelsen skabte velbehag. For i stedet for at mærke egen utilstrækkelighed, tankerne om egen uduelighed, tvivlen på egne evner, følelsen af ikke at være robust, blev følelserne og afmagten i stedet vendt mod moren. For var det i virkeligheden ikke moren, der var problemet? Hende, der var vanskelig? Og man skal vel ikke finde sig i hvad som helst fra de pårørendes side? I øvrigt er det godt at sætte grænser, var der hurtigt enighed om blandt kollegaerne. For de følte også afmagt.

At udstille sin egen afmagt, tvivl og sårbarhed var for svært – og i stedet for at italesætte egen faglige afmægtighed i en svær situation, satte forråelsen – menneskets forsvarsmekanisme ind.

Dorthe Birkmose, psykolog, foredragsholder og forfatter til bogen "Når gode mennesker handler ond" har de seneste sytten år arbejdet med både risiko for forråelse blandt velfærdsmedarbejdere – og muligheder for at forebygge og bekæmpe forråelsen. Som eksemplet viser, har hun også mærket forråelsen på egen krop.

– Jeg har selv været der – også efter jeg havde skrevet en bog om emnet. Selv om jeg synes, jeg ved meget om forråelse, er jeg i samme risiko som alle andre på arbejdspladser, hvor der er et stort følelsesmæssigt pres, pointerer Dorthe Birkmose.

Personalets overlevelsesstrategi

Forråelse er senest kommet på dagsordenen i forbindelse med TV 2-dokumentaren "Plekehjemmene bag facaden", og selv om Dorthe Birkmose blev lige så ked af at se billederne med den nedværdigende behandling af plejehjemsboerne, som alle andre, så var hun ikke overrasket. Ej heller chokeret. Og hun revser politikere og andre for et forsimplet virkelighedsbillede og handlingsmønster, når de straks vil udpege syndebukke og fjerne de "brodne kar".

For forråelse handler ikke om brodne kar. I tilfældet med plekehjemmene handler det om personalets overlevelsesstrategi fra pressede arbejdsbetingelser, hvor man ikke har tid til at udføre sin faglighed og sit arbejde, fordi man er én nattevagt til 40 beboere eller skal hjælpe 20 mennesker i seng på sin aftenvagt. Eller fordi man konstant oplever, at man må gå på kompromis med sin faglighed og ikke kan hjælpe alle de mennesker, der har brug for det.

I den situation er der risiko for, at man i stedet tyr til forråelse, hvor man som overlevelsesstrategi gør sig selv ligeglad, bliver kynisk, hårdhudet og distanceret. Forråelsen gør det samtidig logisk at behandle andre krænkende.

– Når dine arbejdsbetingelser gør, at du føler afmagt og utilstrækkelighed, så er der risiko for forråelse. Når forråelsen dukker op, bør vi altid huske, at der vil være en forhistorie med forskellige former for psykisk slid, forklarer Dorthe Birkmose.

Risiko for eksklusion

Samtidig skal man have for øje, at mennesket kan opleve stærkere motivation af at være social og føle sig accepteret i et fællesskab end at handle i overensstemmelse med egen moral. Det er ifølge Dorthe Birkmose den vigtigste læresætning fra ondskabens psykologi: At mennesket er mere socialt end moralsk.

– Mennesket er villig til at bøje af for egne moralbegreber, hvis det er det, der kræves for at være en del af fællesskabet. Det kan gøre det svært at sige fra over for sine kollegaer. Det kan være svært at tage ordet og sige; ”det vi gør her, er ikke i orden”. Fordi der er en risiko for eksklusion, hvis kollegaerne ikke kan tåle at høre det. Så gruppedynamikker er vigtige, siger Dorthe Birkmose.

Socialrådgivere i risikogruppe

Skulle nogle tro, at forråelse kun rammer kortuddannede faggrupper, tager de helt fejl.

– Forråelse handler ikke om, hvilken skole man har gået på eller hvor længe, man har gået i skole. Det handler om, hvem der er under det største følelsesmæssige pres og har de sværeste arbejdsbetingelser at arbejde under, og hvor der er risiko for omsorgstræthed, fortæller Dorthe Birkmose.

Ifølge hende er der tre risikable veje til forråelse for velfærdsmedarbejdere; moralsk stress, omsorgstræthed og store mængder pseudoarbejde. Socialrådgivere placerer sig derfor lige midt i risikogruppen, mener Dorthe Birkmose.

Ifølge hende er der inden for retspsykiatrien og Kriminalforsorgen en tradition for at tale om det følelsesmæssige slid i mødet med borgerne og patienterne.

– Socialrådgivere på de to områder går ind i det følelsesmæssige pres med åbne øjne, og de ved, de er i risiko for forråelse og arbejder mange steder på at undgå forråelse.

Samme tradition findes ikke på eksempelvis jobcentre og myndighedsafsnit, hvilket kan bekymre mig, siger Dorthe Birkmose.

Lovgivning fuld af forråelse

Da moralsk stress er en af hovedvejene til risiko for forråelse, nævner hun jobcentre og hele beskæftigelsesområdet som et område, hvor man bør være opmærksom på forråelsesrisikoen.

HVAD ER FORRÅELSE?

Forråelse er en overlevelsesstrategi, hvor vi kan gøre os mere rå, uempatiske, kyniske og følelseskolde i forsøget på at dæmpe vores egne afmagtsfølelser. Ved at under-involvere os kan vi undgå at mærke følelser af utilstrækkelighed, håbløshed og omsorgstræthed.

Kilde: Dorthe Birkmose

– På beskæftigelsesområdet lægger lovgivningen op til forråelse, fordi du som socialrådgiver kan være i situationer, hvor du skal fortælle borgere, at hvis de ikke møder op og ikke deltager i ressourceforløb, så fjerner du deres forsørgelsesgrundlag. Det er barsk og skaber en risiko for forråelse, når du med din faglighed ved, at trusler ikke hjælper for eksempel kognitivt svækkede borgere eller borgere med social fobi.

– Her udmønter politisk forråelse sig i en lovgivning, hvor du som socialrådgiver skal handle på den politiske mistro over for mennesker, som ikke har et arbejde. Og det at skulle gøre noget imod et andet menneske, som strider imod ens egen faglighed og værdier, fører til moralsk stress, forklarer Dorthe Birkmose.

Den særlige form for stress kan så få nogle til at ty til forråelse som overlevelsesstrategi, hvor de galvaniserer deres sind, bliver lidt mere ligeglade med borgeren, distancerer sig, underinvolverer sig og måske endda tænker, at borgeren skal tage sig lidt sammen.

Omsorgsevne slides

På børne- og familieområdet er der risiko for omsorgstræthed, fordi man møder mange barske skæbner, og fordi ens faglige vurderinger har vidtrækkende konsekvenser blandt andet i sager om tvangsfjernelse af børn.

Når forråelsen dukker op, bør vi altid huske, at der vil være en forhistorie med forskellige former for psykisk slid.

Dorthe Birkmose, psykolog

BLÅ BOG

Dorthe Birkmose

er psykolog og har siden 2004 superviseret og holdt foredrag indenfor alle velfærdsområder.

I 2013 skrev hun bogen "Når gode mennesker handler ondt" om tabuet om forråelse.

I disse år bruger hun al sin tid på at holde foredrag om forråelsesrisikoen blandt professionelle.

1. Erkend og tal om, at forræelse er en risiko
2. Opdag faresignalerne
3. Brug den nuancerede samtale i psykologisk tryghed
4. Undersøg de afmagtssituationer og afmagtsfølelser, der har gjort forræelsen nødvendig
5. Find faglige alternativer til at dæmpe afmagtsfølelserne

Kilde: Dorthe Birkmose

– Når man som socialrådgiver bruger sig selv, sin empati og hele tiden drager omsorg for andre, er der risiko for, at ens omsorgsevne bliver slidt, og indimellem kan man måske ikke tage mere ind, har svært ved at lytte mere. Man kan føle sig for utilstrækkelig, og så opstår risikoen for, at forræelsen sniger sig ind i form af følelseskulde, resignation, eller ved at man projicerer problemerne over på borgeren eller andre, fortæller Dorthe Birkmose.

Farlig tavshedskultur

Mængden af pseudoarbejde spiller også ind. Når IT-systemer ikke virker, når man skal udføre arbejdsopgaver, der ikke giver mening, eller som ikke hjælper borgerne. Når der indføres nye faglige koncepter uden den nødvendige tid til implementering, eller når man føler sig talt ned til, fordi der intet nyt er i de nye tiltag. Og man samtidig får at vide, at nu skal man finde ja-hatten frem og trykke på pyt-knappen.

– Alt det kan ophobe en masse frustration, indestængt vrede og en farlig resignation. På mange arbejdspladser er det ikke velset, at medarbejderne ytrer sig kritisk, og hvis man ikke ved, hvor man skal gøre af sin frustration og sin afmagt, er forræelse en mulig overlevelsesmekanisme, siger Dorthe Birkmose.

Skal man undgå og bekæmpe forræelse, er det allerførste skridt, at man rundt på arbejdspladserne erkender og taler om, at forræelse rent faktisk er en risiko. I første omgang skal man kunne få øje på forræelsen hos sig selv og sine kolleger. I form af faresignaler som negativt sprogbrug, mistro og nedgørende humor – hvor det, man tænker, siger og gør, går imod ens faglighed, værdier, etik og moral.

Samtidig skal man gøre sig klart, at der findes ingen lette løsninger. For den konkrete løsning afhænger af årsagerne til forræelsen hos den givne personalegruppe i den givne situation på det givne tidspunkt.

Nogle af arbejdsredskaberne er evnen til at kunne reflektere over følelser og reaktioner i pressede situationer. At kunne erkende personlig og faglig afmagt i situationer, at kunne sparre med kollegaer og ledelse og at bruge supervision, men vigtigst er, at man arbejder med årsagerne. Med den moralske stress, omsorgstrætheden og mængden af pseudoarbejde. Med afmagten, når fagligheden kommer til kort eller ikke får plads.

– Det er ingen quick fixes. Kun lange, seje skridt, hvor hvert skridt kræver faglig ledelse, pointerer Dorthe Birkmose.

Faglighed som værn

Hun understreger behovet for kollektive løsninger, hvor faglighed bruges som værn mod forræelse.

Mennesket er villig til at bøje af for egne moralbegreber, hvis det er det, der kræves for at være en del af fællesskabet. Det kan gøre det svært at sige fra over for sine kollegaer.

Dorthe Birkmose, psykolog

– Der skal skabes arbejdspladser præget af psykologisk tryghed, hvor medarbejderne kan tale om problemer, fejl og mangler samt fremsætte deres kritik uden at blive udskammet, devalueret eller afvæbnet. Hvor man kan få en nuanceret samtale, og hvor ledere tør lytte og forsøge at hjælpe.

– Da jeg selv var forrået, skulle jeg ikke bare have skældud. Jeg havde brug for en nuanceret samtale, hvor jeg blev mødt med såvel kritik af adfærd som forståelse for, hvor presset jeg var, siger Dorthe Birkmose.

Samtidig skal den faglige leder være med til at gå bag de forræede tanker og handlinger og finde konkrete faglige alternativer, der for medarbejderne opleves mindst lige så afmagtsdæmpende som forræelsen.

– Når man har fundet ud af, hvad afmagtsfølelserne skyldes, kan man finde bedre og mere faglige måder at håndtere afmagtssituationerne på.

TEGN PÅ FORRÆELSE

- Irritation
- Mistro
- Nedgørende humor
- Ignoreringer og afvisninger
- Resignation og ligegyldighed
- Tankeløshed
- Skældud
- Straf eller trusler om straf
- Dem-og-os retorik
- Tavshed og selvcensur
- Manglende nysgerrighed
- Negativt sprogbrug om andres handlinger
- Positivt sprogbrug om egne handlinger

Kilde: Dorthe Birkmose

Fagbladet har talt med to socialrådgivere, som har oplevet tegn på **forråelse**. De mener begge, at hvis forråelse skal forebygges, kræver det, at man på arbejdspladserne kan tale helt åbent om risiko for forråelse. De har begge haft gavn af supervision.

Fortalt til Dorthe Kirkgaard Nielsen

”JEG HAR OPLEVET AT BLIVE AFSTUMPET”

Charlotte Thygesen,

Faglig koordinator, myndighed. Center for Socialt Udsatte i Randers Kommune.

I mit arbejde med hjemløse har jeg set tegn på forråelse på flere niveauer. For eksempel enkelte gange fra kollegaer, der er lidt yngre i faget, hvor de snakker om borgerne som ”spritteren” eller ”bumsen på bænken”. Her går vi andre ind og får italesat, at borgerne er ligeværdige, og at her hos os gør vi ikke grin med eller taler grimt om borgerne.

Men jeg har også selv oplevet at blive afstumpet over for borgere. For eksempel over for en svært personlighedsforstyrret kvinde i 40'erne, som altid er utilfreds og har meget svært ved at tage imod hjælp. Nogle gange bliver man bare fyldt op og er ved at give op, og lige præcis der oplevede jeg at blive afstumpet i både måden, jeg talte og behandlede hende på. Så jeg tog sagen op til supervision, og supervisorsoren hjalp mig med at fjerne min afmagtsfølelse og i stedet få fokus på kvindes situation, og hvorfor hun reagerer, som hun gør. Så via hjælp til at sætte mig i hendes sted fandt jeg mit omsorgs-gen og min faglighed frem igen.

Netop det at turde dele de ting, vi oplever og gør, er vigtig, hvis vi skal bekæmpe eller forebygge forråelse. Når vi kommer derud, hvor vi træder over grænsen og har været kort for hovedet eller lignende, skal vi turde tage det op med kollegaer og på gruppemøder og supervision. Vi skal turde vise vores sårbarhed og ikke lade vores stolthed fylde.

”ALARMKLOKKERNE BØR RINGE OVER MINE TANKER”

Rasmus Husted,

Teamkoordinator, Retspsykiatrisk Klinik, Aarhus Universitetshospital Skejby

Hos os i den specialiserede ambulante retspsykiatriske funktion får vi de godt otte procent kriminelle, som udskrives fra lukkede psykiatriske afdelinger, men som ikke kan rummes i almenpsykiatrien. De allermest voldsomme, farlige, ustabile, uadreegerende og allermest aparte i adfærd overhovedet, men som er så velbehandlede for deres sindssyge, så de ikke behøver at være på en lukket afdeling.

Jeg har selv mærket risikoen for forråelse med en borger: En 30-årig mand med svært dyssocial personlighedsforstyrrelse med narcissistiske træk, så manipulerende, beregnende og intimiderende – det man i gamle dage kaldte psykopat. Han er mentalundersøgt gentagne gange, og det er mange gange påpeget, at han ikke kan behandles. Den følelse af magtesløshed, at man sidder som socialrådgiver med en opgave, man ikke kan løse, den kan føre til forråelse.

Jeg har fået singlesupervision mange gange på den sag, for her blev jeg opmærksom på, hvad magtesløshed kan gøre ved en. Jeg kunne mærke som menneske – ikke bare som socialrådgiver – at et eller andet gik i stykker, da jeg sad med en følelse af, at han havde jeg ikke lyst

til at hjælpe. Og deri ligger forråelsen, at man mister lysten, gejsten, troen på det helt grundlæggende, man er ansat til.

Tegn på normalitetsskred

Han er et ekstremt tilfælde, men jeg har også oplevet tegn på forråelse ved mere snorlige patienter – som en ung mand fra Mellemøsten med svær skizofreni, som har lavet rigtig grov kriminalitet og altid råber og skriger til mig og mine kollegaer, at ”I er fucking danskere, I fatter ingenting, gør ingenting”.

Han er sindssyg, og jeg har stadig lyst til at gøre noget for at hjælpe ham, men nogle gange får man lyst til at råbe ham ind i hovedet: ”Nu holder du din kæft. Du er så godt behandlet for din grundlæggende sindslidelse, at vi ikke kan gøre mere. Resten er, fordi du grundlæggende er en bandit, du gider egentlig ikke være i Danmark, og du ænser overhovedet ikke, at vi rent faktisk er 10-15 topprofessionelle mennesker, der forsøger at hjælpe dig.”

Men jeg råber ikke ad ham, for det hjælper ikke noget, og jeg kunne aldrig finde på at råbe ad mine patienter. Til gengæld bør alarmklokkerne ringe over for mine tanker, for er det et tegn på et normalitetsskred i forhold til det helt grundlæggende, at jeg som socialrådgiver egentlig gerne vil alle mennesker det bedste? ♦

FONDEN DAMBAKKEN

- * §66 stk. 1 nr. 6 godkendt
- * Hjemlige rammer med professionelle pædagogiske værdier og tilgange
- * Naturskønne omgivelser med store udendørs arealer
- * Kortere, længere og akutte anbringelser tilbydes

LIGE NU LEDIGE PLADSER

Dambakken

Her er altid plads til en til

Enslevvej 37A, Enslev
8860 Ulstrup
86 96 45 96
kontakt@fonden-dambakken.dk

Familiebo

- en mulighed for en ny fortælling

Familiebo er et opholdssted for udsatte familier (§107)

Det er hele familier, som visiteres til ophold (§52)

Vi udarbejder pædagogisk FKU. Psykologisk FKU kan tilkøbes.

Varighed på ophold er gennemsnitligt 3 - 4 mdr.

Vi arbejder med tilknytning og kompenserer, hvis det bliver svært!

Vi tager altid udgangspunkt i børnenes behov.

FAMILIEBO
Jysk børneforsorg/Frødehjem

www.familiebo.dk

PlusMedlem.

Som medlem af Dansk Socialrådgiverforening kan du nu få endnu flere fordele og kontante rabatter – helt gratis.

Alt du skal gøre er at hente PlusKort app'en på Google Play eller i App Store.

Med PlusKort app'en på din mobil, har du altid dit medlems- og rabatkort lige ved hånden, overblikket over alle rabataftaler nær dig og meget mere.

Læs mere på pluskort.dk

Dansk Socialrådgiverforening

PlusKort.

Film

Omsorgssvigt

Filmen 'Systembryder' handler om den ni-årige Bernadette "Benni" Klaaß. Hun bliver kastet rundt mellem forskellige institutioner, der ikke kan håndtere hendes udbrud af raseri og barske ydre. Det eneste, Benni ønsker, er at bo med sin mor igen, men moderen er ikke i stand til at håndtere sin datters uberegnelige opførsel. Systemet er ved at give op, men da pædagogen Micha ansættes som hjælper på institutionen, begynder Benni for første gang at åbne op. Benni knytter sig til ham,

alt imens Micha forsøger at balancere sin professionalisme med sit personlige engagement i Benni. De bevæger sig begge på usikker grund, og de mindste ting truer med at få deres venskab til at bryde sammen. 'Systembryder' blev vist i hovedkonkurrence på Berlin Film Festival i 2019, hvor den modtog Sølvbjørnen for bedste film. Filmen var desuden Tysklands kandidat til Oscar for bedste fremmedsprogede film i 2020.

Systembryder

Drama

Instruktion: Nora Fingscheidt

Tyskland, 2019.

Varighed: 125 min.

Kan ses i udvalgte biografteater

Radiofortælling

Et liv i stræk

Af Karen Mørk
Redaktør og producer
Torben Brandt
Varighed: 26 min.
Lyt med på dr.dk/radio/p1

Podcast

Børns digitale adfærd

- hvad skal man være opmærksom på?
Af Elsk Foucault
Varighed: 46 min.
Lyt med på soundcloud.com

Radioreportage

Balladen på Motalavej

Baglandet, P1
Af Mikkel Rønnau
Redaktør Rune Sparre
Geertsen.
Varighed: 27 min.
Lyt med på dr.dk/radio

Radiofortælling

Kom ind i kampen, mor

P1 Dokumentar
Af Kirstine Bjørnskov
Eskedal
Redaktør Mette
Willumsen
Varighed: 27 minutter
Lyt med på dr.dk/radio

Barndom på hospital

Kurt havde en usædvanlig barndom, fastspændt til en seng langt væk fra sine forældre. En barndom, som har præget hele hans liv frem til i dag, hvor han er 86 år. Han var indlagt på Kysthospitalet Refnæs med knogletuberkulose og lå ubevægelig støbt i en gipsform med korte pauser i næsten syv år. En tid der var fyldt med afsavn, tvangsfodring – og mangel på kærlighed. Som 86-årig frygter han at blive bundet til sengen igen.

Online-adfærd

Er socialrådgivere tilstrækkeligt godt rustet til at tale med børn og unge om digital adfærd? Er faget præget af generationsforskelle på det punkt? Hvorfor betragtes onlineadfærd ofte som risikoadfærd? Kan det også være en ressource, når et barn har mange skærmtimer og online-venner? Lyt med, når socialrådgiver Vibeke Pichard drøfter sit BA-projekt med sin medvært lektor Andrey Lukyanov-Renteria.

Berygtet

To familieklaner fra Libanon har det seneste år med slårkampe, pistolskud og ballade gjort det sociale boligbyggeri på Motalavej i Korsør til et berygtet sted. Baglandet er taget til området for at finde ud af, hvorfor uroen er opstået og få historier fra folk, der bor der. Stedet rummer nemlig meget mere end ballademagere – for eksempel har en ung gut lavet en garage om til et helle for unge i området.

Fodboldfællesskab

Kirstine er mor til tre drenge, hvor især den ældste er helt opslugt af fodbold. Det er efterhånden et problem i hjemmet, fordi Kirstine ikke forstår fodbold og føler sig uden for familien, når hun ikke kan tage del i sønnernes interesse. Derfor tager hun en beslutning: Med fodboldkommentatoren Morten Bruun som mentor tager Kirstine kampen op og ser, om hun kan blive vild med fodbold, hvis hun virkelig prøver.

"Jeg føler mig lidt ondskabsfuld, når jeg for 10. gang spørger, om de vil rejse hjem"

Rikke Troelsen, socialrådgiver og fællestillidsrepræsentant, Fremskudt beskæftigelsesindsats, Jobcenter København, nyvalgt medlem af DS' hovedbestyrelse.

Fortalt til Susan Paulsen
Foto: Lisbeth Holten

"HVOR VIL DU HAVE, at jeg skal rejse hen? Jeg er jo født i Danmark?" Sådan svarede en af mine borgere, da jeg spurgte ham, om han havde lyst til at rejse hjem. Hans forældre kommer fra Jordan, men han er født og opvokset i Danmark. Han er 29 år, har en lille søn og en dansk kæreste og har ingen familie i Jordan.

Jeg holder møder med ham hver anden måned, hvor jeg hver gang skal vejlede ham om repatriering. De første gange blev han virkelig vred. Heldigvis har vi en god relation, så det er ikke mig, han bliver vred på. Det er systemet.

Han spørger: "Hvorfor skal du spørge mig om det igen og igen, Rikke?" Og det skal jeg, fordi politikerne i 2018 besluttede at indføre systematisk vejledningspligt om repatriering til udlændinge, danskere med dobbelt statsborgerskab og en del efterkommere på

offentlig forsørgelse. Vi oplever, at borgere bliver meget kede af det. De bryder sammen og bliver bange for, at politiet holder nede på gaden parat til at køre dem i lufthavnen.

Hvorfor skal jeg blive ved med at prikke til dem? Det bliver grænseoverskridende. Jeg føler mig lidt ondskabsfuld, når jeg for 10. gang spørger, om de vil rejse hjem. Det er paradoksalt, at vores kerneopgave er at få borgere i uddannelse eller arbejde, og så skal man slutte en samtale med at sige, at de kan få penge for at rejse tilbage.

Jeg synes som udgangspunkt ikke, at repatriering er en dårlig ting, men det kan ødelægge vores relation til borgerne. Jeg vil gerne bruge min faglighed til at vurdere, hvornår det er relevant at spørge: "Vil du rejse tilbage til dit oprindelsesland". Det forudsætter som minimum, at borgeren har et oprindelsesland, som ikke er Danmark. ♦

KONTAKT

Telefonerne er åbne man-fre kl. 9-14,

SEKRETARIATET

Dansk Socialrådgiverforening
Toldbodgade 19B, 1253 København K
Tlf: 70 10 10 99
ds@socialraadgiverne.dk

REGION NORD

(dækker Region Nordjylland og Region Midtjylland)
Dansk Socialrådgiverforening Region Nord
Søren Frichs Vej 42 H, 1.th
8230 Åbyhøj
Tlf: 87 30 91 91
ds-nord@socialraadgiverne.dk

Kontoret i Holstebro

Fredericiagade 27-29,
7500 Holstebro
Tlf: 87 30 91 91
ds-nord@socialraadgiverne.dk

Kontoret i Aalborg

Hadsundvej 184 B
Postboks 764, 9000 Ålborg
Tlf: 87 30 91 91
ds-nord@socialraadgiverne.dk

REGION SYD

(dækker Region Syddanmark)
Dansk Socialrådgiverforening Region Syd
Vesterballevej 3A, Snoghøj
7000 Fredericia
Tlf: 87 47 13 00
ds-syd@socialraadgiverne.dk

Kontoret i Odense

Lumbyvej 11, opgang C, 2.th.
Postboks 249, 5100 Odense C
Tlf: 87 47 13 00

REGION ØST

(dækker Region Hovedstaden og Region Sjælland)
Dansk Socialrådgiverforening Region Øst
Kornerups Vænge 12, 2,
4000 Roskilde
Tlf: 33 38 62 22
ds-oest@socialraadgiverne.dk

ARBEJDSLØSHEDSKASSEN (Jobformidling)

FTF-A (hovedkontor)
Snorresgade 15, Boks 220
0900 København C
Tlf: 70 13 13 12

PENSIONS KASSEN

PKA
Administration
Tuborg Boulevard 3, 2900 Hellerup
Tlf: 39 45 45 40

For øvrige kontaktoplysninger henvises til hjemmesiden **socialraadgiverne.dk**
Se under "Om DS" eller under "Medlemsgrupper".

KALENDER

Tilmeld dig og læs mere om arrangementerne – og se flere – på www.socialraadgiverne.dk/kalender.
Nogle af dem foregår som online-møder via Zoom eller som webinarer, hvor de tilmeldte får sendt et link.

OKTOBER

27. oktober, Aarhus
3. november, Aalborg
10. november, Holstebro
På vej mod en ny hovedlov? Fyraftensmøde med status på rollen som koordinerende sagsbehandlere – set i et borgerperspektiv.

27. oktober, Aalborg
28. oktober, Holstebro
Fyraftensmøde med psykolog Bo Snedker Boman om begrebet omsorgstræthed.

27. oktober, København
Broen til fremtiden: Grøn omstilling – hvordan kan vi bidrage lokalt?

29. oktober, Horsens
Region Nord: TR-netværksmøde, Østjylland Syd

NOVEMBER

3. november, København
Seniorer spiser frokost på Restaurant Karla kl. 12.

3. november, Odense
Broen til fremtiden: Grøn omstilling, hvordan kan vi bidrage lokalt?

6. november, Aarhus
13. november, Aalborg
27. november, Holstebro
Banko! Region Nord inviterer til bankospil og hyggeligt samvær med kolleger.

7. november, Odense
SDS' årsmøde 2020: Investering i socialrådgiveruddannelsen.

9.-10. november, Korsør
Faggruppen Kvindekrisecentre holder seminar og generalforsamling.

11. november, Fredericia
TR-møde for Professionshøjskolerne.

11. november, Region Nord
Online: AMiR-temadag om arbejdsskader, voldssager, erstatningsansvarssager. →

SUF
DEN SOCIALE UDVIKLINGSFOND

Står I med et menneske med en særlig kompleks problemstilling, hvor I leder efter en ny vej?

Med mere end 25 års erfaring er det måske os, der skal hjælpe med at finde en ny retning.

Den Sociale Udviklingsfond er en non-profit almennyttig fond med speciale i individuelt tilpassede løsninger.

Få mere at vide på: www.suf.dk

NARRATIVEPERSPEKTIVER

anne@narrativeperspektiver.dk

Østerbrogade 29 3sal
2100 København Ø
tlf 22160065

PARTERAPI - FOKUS PÅ EMOTIONELLE FORTÆLLINGER

Workshop 2 dage • 2. & 3. Februar 2021 • Pris 2.300 kr.
Træning i mentalisering og det emotionelle sprog. Par i konflikt.

INTENSIV NARRATIV SAMTALE KURSUS

4 HELE DAGE • 23 -26. FEBRUAR 2021 • PRIS 5.900 KR.
Træning af samtalepraksis på højt niveau, terapeutiske greb og teknik.

FAMILIETERAPEUT UDD. 1. ÅR - KØBENHAVN 2021

12 HELE DAGE • 18. MARTS - 24. NOVEMBER 2021 • PRIS 21.500 KR.
FAMILIETERAPEUTUDDANNELSEN FOR DIG SOM ARBEJDER M. FAMILIER & BØRN.

DAVID MARSTEN - USA

Workshop 1 dag • 4. Maj 2021 • Pris: 1500 kr.
Børnsamtale, magisk realisme, narrativ terapipraksis med børn/unge.

TAVLEBRUG • det visuelle udsyn i samtaler

Workshop 1 dag • 14. Oktober 2021 • Pris 1.500 kr.
Træning i tavlebrug ift. narrativ samtaleteknik, fortællinger og figur.

ONLINE KURSER • Se narrativeperspektiver.dk

3 timer, halve dage i 2021 • Pris 650 kr.
Oplæg: Det narrative, spørgsmåls produktion, sprogforståelse, gruppeterapi, traume arbejde uden at genskabe offer-ideer, og parterapi.

narrativeperspektiver.dk

- **12. november, Region Øst**
18. november, Region Syd
 Online: AMiR-temadag om arbejdsskader, voldssager, erstatningsansvarssager.
-
- 20.-21. november, Aarhus**
 Repræsentantskabsmøde 2020.
-
- 23. november, Kolding**
 DS Syd: Medlemsmøde om "Konflikt håndtering og kommunikation i praksis".
-
- 24. november, København**
 Møde for TR i Kriminalforsorgen.
-
- 30. november - 1. december, Vejle**
 TR-overbygning: Øvede forhandlere.
-
- DECEMBER**
1. december, København
 Seniorer spiser frokost på Restaurant Karla kl. 12.

- 1.-2. december, Vejle**
 TR-uddannelse: Styrk klubfællesskabet med adfærdsdesign.
-
- JANUAR**
25.-27. januar, Vejle
 TR-grunduddannelse hold 2101.
-
- FEBRUAR**
22.-24. februar, Vejle
 TR-grunduddannelse hold 2102.
-
- MARTS**
9. marts, Vejle
 Styrk din handlekraft som arbejdsmiljørepræsentant.
-
- 24.-26. marts, Vejle**
 TR-grunduddannelse hold 2103.
-
- APRIL**
15.-16. april, Vejle
 FTR-seminar 2021.

Dyssegården er en psykiatrisk behandlingsinstitution med vores egen interne skole, der tilbyder følgende:

- Et 45 timers skole- og dagbehandlingstilbud/skemalagte aktiviteter i skole og afdeling
- Et roligt og overskueligt miljø med en daglig rutine og forudsigelighed, herunder fast genkendeligt personale
- Et skole- og dagbehandlingstilbud, hvor der altid er deltagende voksne, som har fokus på et **miljø fri for mobning**
- Morgenmad og frokost hver dag
- **Individuelle, ugentlige** psykologsamtaler
- Ugentlige gruppesamtaler

Alle børn og unge, der er indskrevet i vores dagbehandlingstilbud, findes i Dyssegårdens målgruppe, som du kan læse mere om på <https://www.dyssegaarden.dk>

Avderødvej 32A, 2980 Kokkedal
dyssegaarden@dyssegaarden.dk
 +45 48 20 78 00

” *De har tid. De giver omsorg. De giver plads til dig – selv når du har det dårligt.* ”

- Tidligere beboer på Dyssegården

Leading from one step behind

Et-årig uddannelse

●

LØSNINGSFOKUSERET SAMTALE

Næste hold
 Århus d. 13.1. 2021
 København d. 20.1. 2021

SOLUTION

Solution • Pile Allé 6 • 2840 Holte • Tlf. 23 83 75 57
 solution@solutionfocus.dk • www.solutionfocus.dk

LØSNINGSFOKUSERET TERAPI & UDDANNELSE

Ørnehøj er et helhedsorienteret botilbud med undervisning, arbejds- og botræning til borgere med særlige behov.

PÅ ØRNEHØJ BETRAGTES HVER BEBOER
ELLER STU-ELEV SOM ET UNIKT MENNESKE,
DER HAR KRAV PÅ EN LØSNING TILPASSET
LIGE PRÆCIS DE BEHOV, DEN ENKELTE HAR

**RING PÅ 5531 2500 ELLER
LÆS MERE PÅ ØRNEHOJ.DK**

Efter- og videreuddannelsestilbud på udsatte børn- og ungeområdet

Socialstyrelsen

Kender du Socialstyrelsens tilbud om efter- og videreuddannelse til medarbejdere på udsatte børn- og ungeområdet?

Vi udbyder en lang række kurser i Børnekataloget, som afholdes over hele landet. I 2021 kan kurser om ICS og udredningsværktøjet gennemføres digitalt.

Læs mere på:

www.børnekataloget.dk

Viden til gavn

Få bedre overblik

Saml dine pensioner

Måske har du en pensionsopsparing i et andet selskab – fx fra et tidligere arbejde eller en privat pensionsopsparing i din bank? Der er flere fordele ved at have din opsparing samlet ét sted.

- ✓ Få samme gode rente som på din pension i PKA
- ✓ Betal kun omkostninger et sted
- ✓ Få et samlet overblik over dine pensioner
- ✓ Dine penge investeres ansvarligt i fx sol, vind og verdensmål

Se hvordan på pka.dk/samlepension